

ΜΗΝΙΑΙΟ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΑΥΤΟΥ

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗ

«Μοναξιά στὸ δάσος».

ΝΙΚ. ΑΓΓΑΛΙΩΤΗ

«Ὁ Δεσιώτης».

ΑΔΚ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

«Προνόμιο».

ΜΙΧ. ΧΑΝΝΟΥΣΗ

«Ὁ Ἀνθρωπὸς μας».

ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

«Βαρκαρόλα».

Γ. Θ. ΧΑΡΒΑΛΙΑ

«Φθινόπωρο».

Γ. ΒΑΛΤΑΔΩΡΟΥ

«Ὁ Γήταυρος».

ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΥΛΩΝΟΓΙΑΝΝΗ

«Νὰ βιδίσω».

EDGAR ROE

«Ἡ Κοιλὰδα τῆς ἀνησυχίας», Μετ.Γ.Μουρέλου

ABD EL SA'UD

«Ποιὸν ἐσύ», Μετ. Τ. Αὐλωνίτη.

Ν. ΧΑΓΕΡ ΜΠΟΥΦΙΔΗ

«Ἡ Χασμωδία στὴν ποίηση».

Ἡ ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ: ΜΙΧ. ΧΑΝΟΥΣΗ: (ΓΙΑΝΝΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ, «Διηγήματα», ΓΙΩΡΓΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ, «Φατχία», Μ. ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΥ: Γ. ΒΑΦΟΠΟΥΛΟΥ, «Τὰ Ρόδα τῆς Μυσταλῆς», ΗΛΙΑ ΠΑΡΙΟΥ, «Πρώτες νότες», ΓΙΑΝΝΗ ΦΛΙΑΣΣΟΥ, «Ποιητικὲς Δοξαριές», Μ.ΘΑΜΜΕΝΟΥ «Δοξαριές»).

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ — ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ — ΤΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ ΜΑΣ.

ΘΕΑΤΡΟ — ΜΟΥΣΙΚΗ — ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΕΥΘΥΜΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ — ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ.

ΑΔ. ΦΡΑΓΚΟΥ

«Λυγριή ἀγονία».

ΧΑΡΗ ΑΛΕΞΙΟΥ

«Τὰ γράμματά σου».

ΑΔ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

«Ὁ Χτιμάρης».

ΓΙΑΓΚΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ

«Ω! Τ' εἶναι ἡ ζωὴ στ' ἀλήθεια».

ΓΙΑΝΝΗ ΦΕΡΓΑΔΙΩΤΗ

«Ἀνθρακωρίζοι».

ΓΙΑΝΝΗ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗ

«Ἐπίγραμμα».

ΓΙΑΝΝΗ ΚΥΡΙΑΖΗ

«Κακὴ νύχτα».

Θ. ΛΥΚΑΙΟΥ

«Τὸ τελευταῖο βλέμμα».

ΔΕΥΤΕΡΗ ΒΙΓΛΙΑ

«Καθμοὶ στὴ Θάλασσα».

ΤΑΣΟΥ ΑΥΛΩΝΙΤΗ

«Τ' ἀγριολούλουδο».

ΧΡΟΝΟΣ Α΄.

ΜΑΡΤΗΣ 1933

ΦΥΛΛΟ ΤΡΙΤΟ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΕΡΓΑΜΟΥ 17

ΑΘΗΝΑ

“ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ,,

ΜΗΝΙΑΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΩΝ ΝΕΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΕΡΓΑΜΟΥ 17

Τυπογραφεία: Τσαμαδού 41 Πειραιώς

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ἐξωτερικοῦ
Ἐσωτερικοῦ

χρόν. 1 δολ.

» 50 δραχ.

ἔξάμ. 25 »

Αἴγυπτος
Λωδεκάνησα

25 Αἴγ. γρόσια

25 Λιρέτες

“LE DEPART,,

REVUE MENSUELLE LITTERAIRE
DES JEUNES ECRIVANTS

BUREAUX: PERGAMOU 17

Imprimerie: Tsamadou 44

ABONNEMENTS

Etranger pour une année 1 doll.

Interieur » 50 drach.

Egypte 25 piastres

Rodi 25 lirettes

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΑΧ. 5

ΙΔΡΥΤΕΣ

ΣΤ. ΣΤΑΝΕΛΛΟΣ-Μ. ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΥΛΗΣ

ΝΙΚ. ΑΐΒΑΛΙΩΤΗΣ

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΦΥΛΛΟ:

ΔΙΗΓΗΜΑ: ΧΡ. Κ. ΧΑΙΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ: Σ. ΣΚΙΠΗ, Α. ΜΑΓΓΑΝΑΡΗ, ΡΩΜΟΥ ΦΙΛΟΥΡΑ, ΡΙΤΑΣ ΜΠΟΥ-
ΜΗ, ΑΒΡ. ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ, Ν. ΧΑΓΕΡ ΜΠΟΥΦΙΔΗ, ΜΙΧ. ΧΑΝΝΟΥΣΗ Μ.
ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΥ, Γ. ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ, ΚΑΛΛΙΟΠΗΣ ΔΙΑΚΑΚΟΥ, ΣΤΕΦ. ΣΤΑ-
ΝΕΛΛΟΥ, Γ. ΜΥΛΩΝΟΓΙΑΝΝΗ, ΙΣΙΔ. ΚΑΜΑΡΙΝΕΑ, Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΔΟΥ, Α.
ΜΠΑΜΠΙΑΝ, Γ. ΜΕΝΤΖΑ, Ν. ΚΑΡΥΔΗ, Α. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ, Ε. ΤΖΩΡΤΖΑΚΗ.

ΠΡΟΤΙΜΑΤΕ ΤΑ ΕΓΧΩΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΜΟΝΑΞΙΑ ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ

Ἐρμη νυχτιὰ ἐδῶ πέρα. Ὁλόγυρά της
Τὰ πένθιμα κλωνάρια ὄλο καὶ στάζουν
Δάκρυα ὄροισις, ποὺ σὰ μεσημεριάτης
Ἡλιος, ποὺ τὰ λαμπίζη, ἀσπρογαλιάζουν.

Πλέριο στὸν οὐρανὸ φεγγάρι πλέει
Σὲ θάλασσα ἀκυμάτιστη, μεγάλη.
Πλούσια καὶ τερπνὰ τὰ θεῖα σου ἐλέη,
Νύχτα—τόσο ψηλὰ!—σὰν καμμιάν ἄλλη...

᾽Ω γῆς, πικρὴ πατρίδα τῶν ἀνθρώπων,
Ἡ ἀσυντροφιά μέσα στὸ δάσος πόσο θλίβει!
Πραγμάτων καὶ προσώπων, χωρῶν, τόπων,
Ἡ ἀπουσία σας μέσ' στὰ στήθη, τί μολύβι!

Τρέμιες σκιές, φαντάσματα, εἶδωλα, πόσοι
Μετασχηματισμοί, ἄυλοι τώρα,
Σ' ἔχουν ἔτσι ζωηρὰ περικυκλώσει,
Στῆς τόσης γαληνιάς τὴν ἄγρια μπόρα,

Κομματιασμένη ζωὴ!...Καταραμένη
Κ' ἐκεῖν' ἡ ἀποθυμιά, κάποτε μόνη
Νὰ θέλη κι' ἡ φτωχὴ ψυχὴ λίγο νὰ μένη
Στὴ φύση ποὺ ἀναπόκριτη κυττάζει, ὦ πόνοι!

Πλέριο στὸν οὐρανὸ φεγγάρι πλέει
Σὲ θάλασσα ἀκυμάτιστη, μεγάλη.
—Πλούσια καὶ τερπνὰ τὰ θεῖα σου ἐλέη,
Νύχτα λαμπρὴ—τόσο μακρὰ!—σὰν καμμιάν ἄλλη...

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

Ο ΔΕΣΜΩΤΗΣ

Στ' άγριωπά τοῦ Καύκασου βουνά,
μ' άτσάλια καί με σίδερα ζωσμένος,
Θεός άπ' τούς Θεούς καθηλωμένος,
τόν οἶκτο τόν άνθρώπινο κινά!

Κι' άχνά, στήν έρημιά πού τήν ξυπνά
στό φτάσιμό του ό άητός ό μανιασμένος,
σά θρήνος κάτι σβύνεται, άφιμένος
μέσ' άπ' τοῦ γίγαντα τό στήθος, πού πονά!

Μά άλύγιστος στό βράχο έκει ώς στέκει,
τό βλέμμα ρίχνει τό θλιμένο καί κυττάζει,
ό Προμηθέας, χαμηλά κι' άναγαλλιάζει:

Τῶν άθανάτων τόν πυρσό νέα πού πλέκει
έλπίδας φλόγα καί οί άνθρώποι πιά κρατοῦνε
καί τήν αύγή τής νέας ζωής τους καρτεροῦνε.....

ΝΙΚΟΣ Α΄ ΒΑΛΙΩΤΗΣ

ΠΡΟΝΟΜΙΟ

Ψεύτικο θάνατι οί στίχοι μας χρυσάφι,
διαμάντια δίχως φώς, δροσοσταλίδες
πού χάνονται σάν πέφτουμε στή σκόνη,
πυγολαμπίδες.

Κι' ό,τι σ' αύτούς ή πλήξη άνανεώνει,
—φθόνου κραυγές,κι' άγάπη κι' είρωνεία—
λόγια μονάχα, διαλεγμένα άπ' τ' άλλα
μ' έπιτυχία.

Θάνατι ή ψυχή μας—τόση δά—μιά στάλα
άνήσυχη στό φέγγος σάν τζιτζίκι:
άποσταμένη βλέπει στό σκοτάδι
πώς τρέχουν λύκοι.

Κι' έμεϊς σκιές σκιῶν πυκνό κοπάδι,
εϊκόνες μιās στιγμής σ' έναν καθρέφτη,
κύκλοι πού σβύνουνε γοργά στήν στέρνα
σάν πέτρα πέφτει,

Κουρδίζουμε τής τέχνης τή λατέρνα
μήν τά ψηλά νοήματα χαθοῦνε:
ήχώ ξεχωριστή θάχουν οί στίχοι
άγραφοι ποῦνα.

ΑΛΚ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΑΣ

Μέσα του ζούσε ένας άπέραντος κόσμος από άνησυχίες. Όσο κατώρ-
θωνε νά τις έχη ταξίθετημένες, ήταν ό ήρεμος άνθρώπος πού δέν παρου-
σίαζε καμμιά διαφορά άπ' όλους τούς άλλους ανθρώπους. Σάν φούντωναν
όμως καί τόν πλημμυρούσαν, τόν έπιανε ό ίλιγγος τής άνησυχίας καί ήταν
προσωποποιημένη ή δράση.

Ό άνθρώπος μας, ήταν ευτυχισμένος. Τόσο, πού όποιαν ώρα ήθελε έ-
φερνε μπροστά του τήν ευτυχία του, τήν έπιανε με τά χέρια του, καί τήν
κυττούσε: Δεξιά στό γραφείο του βρισκόταν τό τηλέφωνο. Μπορούσε νά
τ' άνοιξη άμέσως καί νά εισπράξη όλες τις καταθέσεις πού είχε στις τρά-
πεζες. Όστερα νά κατεβή κάτω στό εργοστάσιο, νά καλέση τόν προσω-
πάρχη, νά τόν διατάξη νά πληρώση από έπτά μεροκάματα σ' όλους τούς
εργάτες του καί νά τούς άπολύση, νά βάλη τό κλειδι στην τσέπη του καί
νά πάη νά δη στον κινηματογράφο—πού έχει νά πατήση τρία όλόκληρα
χρόνια—τήν «Ατλαντίδα» τοῦ Πάμποτ.

Αυτό είχε συλλογιστή κάποιες φορές πού τοῦτυχε νά μήν προφτάση
τό τραίνο καί περιέμενε στό σταθμό, χάζεύοντας άναγκαστικά, μαζί μ' όλο
τόν κόσμο εκείνο.

Με τό δεύτερο τραίνο ποῦφτανε όμως τό ξεγνοῦσε.

Τήν ευτυχία του, είπα, τήν κοροΐδευε. Ήταν τόσο θετικός, πού πολλές
φορές άφινε ένσυνειδητα νά τοῦ φεύγη μιá δουλειά άπ' τό χέρι, γιά νά
νοιώση τήν ήδονική χαρά τής λαχτάρας νά τήν ξανακερδίση. Τό εύνολο
τό μισούσε, γιατί τοῦ σταματοῦσε κάθε άγώνα.

Κοροΐδευε τήν ευτυχία του γιατί ήταν βέβαιος πώς κανείς όμοίός του
δέν μπορούσε νά τοῦ τήν κλέψη. Οί άριθμοί ήσαν γι' αὐτόν ή σκέψη του
ύλοποιημένη. Κέρδιζε καθημερινά. Δέν ξόδευε παρὰ όσα είχε ανάγκη.
Τά κέρδη πού τοῦ άφινε τό εργοστάσιό του, τὰ ξανάβαζε κεφάλαιο στην
έπιχειρησή του. Ποτέ δέν άδρανοῦσε. Συμπλήρωνε κενά, αύξανε μισθούς,
άγοράζε μηχανήματα, χάριζε. Δέν δάνειζε ποτέ.

Στό γραφείο του επάνω βρισκόντουσαν σ' ένα φρικτό άνακάτωμα κα-
τάστιχα, βιβλία, σημειώσεις, πέννες, μολύβια, άποδείξεις, διπλότυπα,
σουπόχαρτο, ήμερολόγια, καρφίτσες, λεξικά. Ποτέ κανένα δέν μεταχει-
ριζόταν. Φρόντιζαν άλλα γι' αυτά. Φρόντιζαν δηλαδή γιά όλα χωρίς τόν
σωρό αὐτόν νά τόν άγγίξουν.

Η άταξία! Αυτό ήταν πού τόν συγκινοῦσε. Άταξία στή σκέψη. Στην
πράξη μόνο ή τάξη.

Ήταν άγαμος, ήρεμος, περπατοῦσε γοργά μὰ σταθερά, έβλεπε ά-
φηρημένα. έτρωγε άτακτα, δέν διασκέδαζε. Κοιμόταν λίγο, εργαζόταν σά
ζώο.

Πολλές φορές, σά νά συνερχόταν από κάποιο όνειρο, καθόταν στό
γραφείο του καί αυτοεξεταζόταν. Έξέλεγε τις πράξεις του καί έμνησκε

ίκανοποιημένος. Έβρισκε τὸν ἐλυτό του λιγάκι παράξενο. Ὡστόσο, τοῦ ἄρεζε ὁ ἑαυτός του. Ἄ! τὸν ἀγαποῦσε τόσο. Αὐτὸς ἦταν ποὺ τὸν ἔκανε εὐτυχημένο, πλούσιο, μὲ ὑπόληψη, μὲ φήμη, μὲ μέλλον.

Τὸ πρωὶ κατέβαινε κάτω στὸ ἐργοστάσιο. Ἦταν ἓνα ἀπέραντο χυτή-ριο τυπογραφικῶν στοιχείων. Μιὰ μηρμυκιὰ ἀπὸ ἐργάτες κι' ἐργάτριες τρῶγαν ἀπ' αὐτοῦ μέσα ψομί. Ἦταν ἀμίλητος καὶ ζύγιαζε τὰ λόγια του. Τὸν τρέμανε ὅλοι ἐκεῖ μέσα. Ἄν τύχαινε κάποτες νὰ μιλήσῃ σὲ κανέναν ἐργάτη, ἦταν γεγονός. Τὸ συζητοῦσαν ὅλη τὴ μέρα μεταξύ τους οἱ ἐργά-τες. Δὲν εἶχε ἀξιοπρέπειν στὴ δουλειὰ του. Καθὼς ἦταν, μὲ τὰ ροῦχα τοῦ γραφείου, ὅταν ἔβλεπε κάπου τὸ στοαβό, λέγωνε τὰ χέρια καὶ τὰ ροῦχα γιὰ νὰ τὸ φτιάξῃ. Ἀπαντοῦσε σ' ὀλονῶν τις καλημέρες. Στὰ «χαί-ρετε», τὰ «καληνύχτα». Ὀδηγίες ἔδινε μὲ τὰ νοήματα.

Κι' ἓνα ἄλλο. Διαρκῶς αὔξανε τοὺς μισθοὺς δίχως λόγο. Τὸ ἐργοστά-σιό του γι' αὐτὴ του τὴ χειρονομία εἶχε γίνει πασίγνωστο,

Ὁ ἄνθρωπός μας αὐτὸς ἦταν εὐτυχημένος. Τῶλεγε σ' ὅλο τὸν κόσμο. Δὲν ἦταν προληπτικός. Στὸ Θεὸ πίστευε. Στὴν ἐκκλησία δὲν πατοῦσε. Ἦταν εὐτυχημένος ὄχι γιατί δὲν τοῦλειπε τίποτα. Γιὰ κάτι ἄλλο. Ὅχι γιατί μποροῦσε νὰ κλείσῃ τὸ ἐργοστάσιό του τὴν ἴδια κίολας μέρα καὶ νὰ φύγῃ σπίτι του. Ὅχι γιατί εἶχε λεφτά, ὄχι γιατί ἦταν νέος, οὔτε γιατί ἦταν δυνατός, πολὺ δυνατός. Γιὰ κάτι ἄλλο:

Γιατί μποροῦσε ν' ἀκούῃ ἀπ' τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ τὸν θόρυβο τῶν μηχανῶν τοῦ ἐργοστασίου του, γιατί δούλευε σὰν σκυλί, γιατί τὸ μυαλό του δὲν σταματοῦσε ποθενὰ ἄλλου ἐκτὸς ἀπ' τὴ δουλειὰ του, γιατί τίπο-τα δὲν ἦταν σὲ θέση νὰ τὸν προσηλώσῃ ἔξω ἀπ' τὸν ὄργασμό τοῦ ἑαυ-τοῦ του, γιατί ἔνοιωθε τὸ σύμπαν στὴ φύχτα του, τὸν κόσμο ὑποχειρίο του, τὴ νύχτα δική του ὅταν ἤθελε, τὴ μέρα δική του ὅταν κανεὶς δὲν τῷ θελε.

* *

Ἔνα πρωὶ μπῆκε ἀλαφιασμένος ὁ προσωπάρχης τοῦ ἐργοστασίου μὲσ' στὸ γραφεῖο του. Δίχως νὰ χτυπήσῃ.

— Προϊστάμενε! Τὸ λουρι τῆς πιεστικῆς μηχανῆς πῆρε ἀπὸ κάτω ἔναν ἐργάτη.

— Ποιόν;

— Τὸν νέο ποὺ προσλάβατε πρὶν ἓνα μῆνα γιὰ μαθητευόμενο.

— Καλά. Πηγαίνετε. Καὶ νὰ μὴ ξεχάσετε νὰ μοῦ φέρετε τὸν λ)σμὸ τῆς κηδείας του.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ ἐργοστάσιο εἶχε ἀργία. Θὰ γινόταν ἡ κηδεία τοῦ ἐργάτη. Τὴν παρακολούθησε κι' ὁ ἴδιος. Ὅταν γύρισε σπίτι του κατάκρι-νε τὸν ἑαυτό του ποὺ ἔχασε τὴ μέρα του γιὰ τὸν θάνατο ἐνὸς μορίου τῆς δουλειᾶς του. Ἀκόμη κατάκρινε καὶ τὴ χειρονομία του νὰ κλείσῃ τὸ ἐρ-γοστάσιο μιὰν ὀλόκληρη μέρα. Ὡστόσο, οὔτε ὁ θάνατος τοῦ ἐργάτη οὔτε καὶ ἡ κακὴ χειρονομία του τοῦ χάλασαν τὴν εὐτυχία του.

Μιὰ μέρα βρῆκε πάνω στὸ γραφεῖο του ἓνα τηλεγράφημα. Τὸ ἀνοίξε ἀπὸ συνήθεια παρὰ ἀπὸ περιέργεια. Ρωτοῦσε κάποιο ἐργοστάσιο τὴν τι-μὴ ἐνὸς εἴδους καλλιτεχνικῶν στοιχείων σὲ π ά ο υ ν τ ς. Πῆρε τὸ τιμο-

λόγιο νὰ τὴν βρῆ. Κι' ἐπειδὴ ἦταν γραμμένη σὲ κιά, ζήτησε ἓνα χαρτί νὰ κἀνῃ τὸν λ)σμὸ. Μὲσ' στὸν σωρὸ δὲν βρῆκε. Ἀρπαξε νευρικά μιὰ ρε-κλίμα χρωμάτων ἄρχισε νὰ πολλαπλασιάξῃ ἀπορόεκτα, ἔγραφε πάνω στὴν εἰκόνα μιᾶς ὁμορφῆς γυναίκας. Ξαφνικὰ σταμάτησε. Εἶχε φθάσει στὸ μάτι της, καὶ δὲν θέλησε νὰ τὸ μουντζουρώσῃ... Ὁ λ)σμὸς ἔμεινε αὐ-τοῦ ἀτέλειωτος καὶ αὐτὸς προσηλωμένος στὸ δυνατό, ὠραϊότατο ἐκεῖνο μάτι ποὺ κατῶρθωσε νὰ τοῦ κόψῃ τὸν λ)σμὸ. Ὑστερα ἀναρωτήθηκε: «Αὐτὸ τὸ μάτι εἶναι τόσο ὁμορφο ποὺ νὰ μὲ κἀνῃ νὰ τὸ προσέξω»;

Ὑστερα ἔβγαλε τὸ συμπέρασμα, πὼς γιὰ νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ κἀνῃ ἀκόμη κι' αὐτὸν τὸν παραπάνω συλλογισμό, τὸν εἶχε ἀπασχολήσῃ ἀπ' τὴ δουλειὰ του τόσο, ὅσο κανεὶς ἄνθρωπος ὡς τώρα.

Ὅστε ἦταν τόσο δυνατό ἓνα μάτι. Ἔνα μάτι γυναίκας. Μὰ γιὰ νᾶταν δυνατό θάταν κι' ὠραῖο. Καὶ ἦταν τόσο ὠραῖο αὐτὸ τὸ ἄψυχο! Ἔνα ἔμ-ψυχο, ἓνα μάτι μὲ ψυχὴ! τί νᾶταν τότε; Κάτι τὸ ὑπέροχο. Ἔνα μάτι γυναίκας ὠραίας ποὺ δὲν εἶχε τὴν εὐκαιρία ποτέ νὰ προσέξῃ. Μὰ ἂν ἀκόμη τὸ μάτι αὐτό, δὲν ἦταν μόνο ἔμψυχο, δὲν ἦταν μόνο ὠραῖο, δὲν ἦταν μόνο μιᾶς γυναίκας ὠραίας, ἀγνωστης, μὰ κάποιας ὠραίας ἀγα-πημένης, τί νᾶπερε νᾶταν; Τι;

Ὁ ἄνθρωπός μας ἀγάπησε! Ποῦ καὶ πὼς δὲν ἐνδιαφέρουν. Πόσο; Δὲν ὑπάρχει μέτρο συγκριτικό. Σκεφθῆτε μόνο πὼς ὅλος ὁ κολοσσὸς ἐκείνος τῆς δυναμικότητας, τῆς ἀνησυχίας, ὅλα τὰ πολυσύνθετα ἐκεῖνα δημιουργι-κά στοιχεία τῆς σκέψης του, ἡ τεράστια θέλησή του, ὁ πυρετὸς τῆς δου-λειᾶς του, μεταφράστηκαν σὲ μιὰ μικρὴν ἀναιδέστατην λεξιλόγια: «Ἀγά-πη!» Τώρα βρῆκαν εὐκαιρία ὅλες ἡ ἀδικημένες ἔνοιες, ποὺ τῆς εἶχε ὑπο-τάξει κάτω ἀπ' τὴ θέλησή του νὰ ἐπαναστατήσουν. Ἡ εὐτυχία τοῦ ἀπο-κάλυψε μιὰ τραγικὴν ἀλήθεια: Ὅτι ἦταν ἐλεύθερη νὰ φύγῃ πᾶ. Κι' αὐ-τὸ ἄρχισε κι' ὁ ἴδιος νὰ τὸ πιστεύῃ βλέποντας πὼς ὁ ὄγκος τῶν χαρτιῶν τοῦ γραφείου του εἶχε ἀρχίσει νὰ ταχτοποιεῖται σιγὰ σιγὰ ἀπ' τὰ ἴδια του τὰ χέρια...

Τώρα, μέσα στὸ τραῖνο, πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας ἀπὸ τὸ εἰκοσάλεπτο διάστημα τῆς διαδρομῆς ὡς τὸ σπίτι του τὸ ἀφιέρωνε στὴν προσήλωσή σ' ἐ κ ε ἷ ν η ν. Πέντε λεπτὰ νὰ σκέφτεται πραγματικά ἄσχετα μὲ τὴ δουλειὰ του; Πόσο ἄρχισε νὰ μοιάξῃ μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους! Ἡ λατρεία του σ' ἓνα ε ὕ θ ρ α υ σ τ ο πραγματάκι σὰν τὴν ἀγαπημένη του τοῦ κλόνηζε τὴν πίστη του στῆς χαλύβδινης μηχανῆς τοῦ ἐργοστασίου του.

Ὅμως δὲν ἀφιέρωνε παρὰ λίγα λεφτὰ τὴ μέρα στὴ σκέψη της. Περι-σσότερα δὲν διέθετε.

Ἦταν ἓνα σφάλμα του αὐτὴ ἡ ἀγάπη, ποὺ τὸ κατάλαβε ἀργὰ ἴσως. Μιὰ πορφυρὴ ἁμαρτία ἐναντία στὴν ἰδιοσυγγρασία του. Ἔνα κακότατο λάθος ποὺ ἔπρεπε τὸ συντομώτερο νὰ διορθωθῇ.

Τὴν ἔβλεπε μονάχα μιὰ φορὰ τὴν ἐβδομάδα. Ἔνα τέταρτο τῆς ὥρας μόνο. Τόσο τοῦ ἐπέτρεπε ἡ δουλειὰ του. Ὅμως σ' ἐκεῖνα τὰ 15 λεπτὰ μέ-σα διαχέετο μὲσ' στὴν ψυχὴ της ἓναν τόσον ὀρμητικὸ χεῖμαρο ἀγάπης, μιὰ τόση δυναμικότητα βουβῆς λατρείας, ἓνα τόσον ὄγκο ὑπέροχτης εὐτυ-χισμένης ἀγωνίας ὅσος ἦταν ὁ ὄγκος τῶν χυμένων τυπογραφικῶν στοι-

χείων μέσα στις πελώριες κάσσες τῆς ἀποθήκης τοῦ ἐργοστασίου του.

Ἐνα κακότατο σφάλμα ποῦ ἔπρεπε νὰ διορθωθῆ. Ἦταν ἀρκετὰ σοφὸς γιὰ νὰ βρῆ τὸν τρόπο. Ἔτσι τοῦλάχιστον νόμισε: Σκέφτηκε τὶ ἦταν αὐτὸ ποῦ γύρευε νὰ τοῦ ἀλλάξῃ τὸ ρυθμὸ τῆς ζωῆς του. Κάποιο ἔμφυχο ἀντικείμενο ποῦ ἔπρεπε νάταν ὑπέροχο σὲ ὁμορφιά. Ἡ γυναίκα ποῦ ἀγαποῦσε ἦταν θαῦμα ὁμορφιάς. Ὡστόσο, ἡ ὁμορφιά τοῦ κόκκινου πιρακτωμένου ἀντιμονιού, ποῦ ἔβραζε μέσ' στὰ καζάνια τοῦ ἐργοστασίου του δὲν συγκρινόταν μ' αὐτὴν τῆς γυναικείας ὁμορφιάς. Νάταν τότε τί; Τὸ σεξουαλικὸ ἔνστικτο;

Ὅταν ἀργὰ ἓνα βράδυ γυροῦσε ἀπὸ κάποια βρώμικη συνοικία μὲ σπίτια ποῦχαν τὶς πόρτες πάντα ἀνοιχτές, ἔνοιωθε στὴν ἐσωτερικὴ μοναξιά του νὰ ἐξιδανικεύεται ἡ γυναίκα ποῦ ἀγαποῦσε σ' ἓνα ὑπερούσιο ὄν λατρείας καὶ τὴν ἀγάπῃ του σ' αὐτὴν νὰ γιγαντώνεται. Κατώρθωσε νὰ τὸ πιστέψῃ γελοῖο καὶ συνέχισε τὶς ἄλλες μέρες τὴ ζωὴ του ὅμοια ὅπως πρὶν.

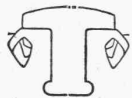
Ἐνα μεσημέρι περιμένε στὸ σταθμὸ τὸ τραῖνο. Κόσμος πηγαινοερχόταν βιαστικά καὶ νευρικά. Γιὰ μιὰ στιγμὴ τὸ τραῖνο φάνηκε στὴν καμπὴ τῆς γραμμῆς. Σὲ 5'' λεπτὰ θάφθανε. Κύτταξε τοὺς ἀραιοὺς καθυστερημένους τοῦ δρόμου ποῦ ἐρχόντουσαν ἀργὰ πρὸς τὸ σταθμὸ, βέβαιοι στοὺς ἑαυτοὺς τους πὼς θὰ πρόφταναν τὸ τραῖνο. Ὑπῆρχαν καὶ μερικοὶ ποῦ ἔτρεχαν. Ὅταν τὸ τραῖνο ἔφτασε στὸ σταθμὸ, ἐκεῖνοι ποῦ ἔτρεχαν, ἤρεμα πιά, πρόφτασαν νὰμποῦν. Οἱ ἄλλοι, εἶχαν ἀρχίσει νὰ τρέχουν, μάταια ἀφοῦ δὲν θὰ τὸ πρόφταναν. Ὅπως κι' ἔγινε. Ὁ ἄνθρωπὸς μας ἔκανε νὰ μπῆ κι' αὐτός. Δὲν θάθελε ὡστόσο νάμπαινε. Θάθελε νάκανε κάτι ἄλλο, παράλογο: Νὰ σταματοῦσε τὸ τραῖνο γιὰ τρία 2'' λεπτά, νὰμποῦν κι' οἱ καθυστερημένοι! Ἦσαν οἱ περισσότεροὶ τους ὑπάλληλοι καὶ θάγοῦσαν στὶς δουλειές τους σὰν τῶχαναν ἔτσι ἄδικα τὸ τραῖνο.

Τὸ τραῖνο σφύριξε κι' ἔφυγε. Ἐμείνε κι' αὐτὸς μαζί μὲ τοὺς καθυστερημένους νὰ περιμένῃ τὸ ἄλλο.

Ὡστόσο, ἔπρεπε νὰ σταματοῦσε μ' ἓναν ὁποιοδήποτε τρόπο τὸ τραῖνο, νάμπαιναν ὅλοι τους μέσα. Ὅλα θάσαν τόσο καλὰ γιὰ ὅλους τότε. Ὅμως γιὰ νὰ τῶχανε αὐτὸ ἔπρεπε νὰ μὴν ἦταν μονάχα ἄνθρωπος. Μὰ κάτι παραπάνω. Κι' αὐτὸς δὲν ἦταν παρὰ ἓνας ὅμοιος μέσ' στοὺς ὁμοίους του. Κι' ἦταν τόσο ὅμοιος μ' αὐτοὺς τοὺς ἄλλους, ποῦ θάχανε κι' αὐτὸς τὸ ραντεβού του μ' ἐξείνη.

Θάπρεπε νάταν ἔτσι λοιπὸν τὰ πράγματα. Θάπρεπε νάταν ἔτσι, τώρα, καὶ αὔριο, καὶ πάντα. Ὅσο γιὰ τὸ χθές, νάταν ἀλλόκοτο τόσο, ἐπειδὴ τοῦλειπε ἀπ' τὴ ζωὴ μιὰ ἀγάπη;

MIX. ΧΑΝΝΟΥΣΗΣ

ΒΑΡΚΑΡΟΛΑ

*Ἡ βάρκα σκίζει τὸ λαμπρὸ γαλάζιο ἀτλάζι,
νοσταλγικά λέει τραγουδάκια ἢ συντροφιὰ,
βυθίζει ὁ ἥλιος, τοῦ βραδυοῦ τ' ἀστρὶ χαράζει
κι' εἶσαι κοντὰ μου φῶς γεμάτη κι' ὁμορφιά.*

*Καὶ πᾶμε, πᾶμε... Μᾶς φουσκώνουνε τὰ στήθη
μὲ τ' ἀγεράκι καὶ τὰ μῦρα τ' ἀρμυρά,
κι' εἶναι ὅλα χάσμα—ἀπ' τοῦ γυαλοῦ τ' ἄπειρα βύθη
ὡς τ' ἀκροβούνια πέρα ἐκεῖ τὰ πορφυρᾶ.*

*Παραμιλῶ, γελῶ σφουρίζω ἀπ' τὴ χαρὰ μου,
ἔτσι ποῦ κἀνὼ νὰ σαστίξῃ ἡ συντροφιὰ,
ἐνῶ χαράζεται γιὰ πάντα πιά βαθειὰ μου
ἡ ζωγραφιά σου φῶς γεμάτη κι' ὁμορφιά.*

ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

*Κρούα πνοὴ φθινόπωρον ὀλόγυρά μου ἀρχίζει
ν' ἀργοσκορπᾶ στὸ διάβα τῆς κρυφῆν ἀναιριχίλα,
μέσα σὲ δάκρυα πένθιμα, πονετικά ραντίζει
τὸ πρωτοβρόχι νερόφερτο τὰ πεθαμένα φύλλα.*

*Ὁ δρόμος μπρὸς μου ἀπλώνεται γυαλιστερός ὡς πέρα
θολὸς μέσ' τὸ πρωτόβροχο ποῦ τὸν ραντίζει πάλι,
λίγες φιλλῶρες σκνθρωπές στὸν ἄτρεμον ἀγέρα
τὰ κίτρινα τὰ φύλλα τους σκορποῦνε ἀγάλι—ἀγάλι.*

*Ὅλα σωμαίνονν πένθιμι καὶ κλαῖν μὲ κρύφιο πόνο
κι' ἀγοπεθαίνονν καὶ πονοῦν ὅλα ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη
ἄχ!...κι' ἓνα ξόδι νεκρικὸ ἀργὰ διαβαίνει μόνο
καὶ πάει βουβὸ καὶ χάνεται στοῦ δρόμου ἐκεῖ τὰ μάκρη.*

Γ. Θ. ΧΑΡΒΑΛΙΑΣ

Ο ΓΗΤΑΥΡΟΣ

(Βραβείο λαϊκής βιβλιοθήκης Καρδίτσας)

Ἦξαιραν τὸν κάθε ἀφέντη πούρχότανε νὰ τοὺς ἀγοράσῃ μὲ τὸν παρὰ στὰ χέρια. Μποροῦσαν καὶ νὰ θυμόνταν ἀκόμα καὶ τὴν περπατησιά τους! Τὶ λογιῆς ἀνθρώποι ἦσαν αὐτοὶ—ἀλλοιώτικοι ὥστόσο ὅλοι τους! λυγροὶ ἀλύγιστοι, χονδροί, καλοθρεμμένοι, καλοῖσκιωτοι—σέρτικοι, βαρυνόγναμοι, μὲ τὴ σκληράδα στὴν ψυχὴ τους!... Τὴν ἴδια μέρα κιόλας προτοῦ καλὰ—καλὰ μπὴ στὸ κονάκι του, τοὺς μάζευε ὅλους σὰν τὰ ζωντόβολα μέσ' στὴ μεγάλη πέτρινη αἰθλή του, νὰ τοὺς γνωρίσῃ ἀπὸ κοντά, νὰ τοὺς μετρήσῃ μὲ τὸ δάχτυλο ἕνα πρὸς ἕνα, σὰν τὰ πράγματα, πῶχει ἀγοράσει μέσ' στὸ ζωοπάζαρο καὶ φοβᾶται μήπως τὸν γελάσουν στὴν τιμὴ!...

Πῶς κ' αὐτοὶ νὰ μὴ τὸν γνωρίζουν;... Ποιὸ καϊβάνι δὲν ξαίρει τὸν ἀφέντη του;

Κι' ὅμως, ἀπάνω κ' ἀπ' αὐτὸν ἦτανε κάποιος ἄλλος πῶ δυνατὸς ἀκόμα, ποὺ δὲν εἶχαν ἰδεῖ ὡς τώρα τὰ μάτια τους!... Τὸν πίστευαν ὅλοι τους μολογώντας τὴ δύναμή του. Ἀπὸ πάππου σὲ πάππου τ' ὄνομά του μεγάλωνε θέρεινε, σὰν τὰ θεόρατα καλάμια τοῦ Βάλτου του.

Ὁ Γήταυρος κυριαρχοῦσε μέσα σ' ὀλόκληρο τὸν καταραμένο κάμπο!... Δὲν ἀκούγονταν παρὰ μονάχα αὐτός! Ἀχόρταγος! Ἡ βουερὴ στριγγιὰ φωνῆ του ἐπιγε τὸν κάθε βόγγο τους, ὅταν αὐτοὶ σκυμμένοι στὴ μάννα γῆ, σ' ἀγαπημένο ἀλέτρι τους, πάσκιζαν νὰ τῆς εἰποῦν τὸν καῦμό τους... Γι' αὐτὸ ὅταν εἶχε κάμποσες μέρες ν' ἀκουστῆ τὸ πράμμα, τοὺς ἔκανε ἀνάστα τους! Τοὺς φάνηκε σὰν κάτι νὰ τοὺς ἔλειπε! Λὲς νὰ λυπήθηκαν οἱ ἀνθρώποι γιὰ τὸν χαμό του! Ὅταν περᾶσῃ κανένας τὴ ζωὴ του ὀλόκληρη μέσ' στὴ σκλαβιά καὶ μιὰ μέρα λυτρωθῆ ξαφνικῶς, πάλι θὰ ζητήσῃ μονάχος του νὰ δέσῃ τὰ χέρια του μὲ τὰ παλιά σκουριασμένα δεσμά του... Γιατὶ νὰ σοπαίνη ὁ Γήταυρος; Ποῖον θᾶχαν λοιπὸν αὐτοὶ τὸν μεγάλο ἀφέντη τους, ποὺ θὰ κρατοῦσε στὴν παλάμη του τὴ ζωὴ τους τὴν ἴδια;

Μαζέφτηκαν στὴ μαγοῦλα γιὰ νὰ κυττάξουν καλύτερα ἀπὸ τὸ ὕψωμα. Τὸ κίτρινο λερωμένο σύγνεφο, ποῦβλεπαν πάντα κρεμασμένο στὸ ἴδιο μέρος τοῦ βάλτου, μὲ κόπο τώρα τὸ ξεχώρισαν, εἶσι ὅπως ἦταν τσαλακωμένο μακρονά, σὰν ἕνας τόσος δὰ λεκὲς στὸ γαλάζιο ξεσπρισμένο φόντο τοῦ οὐρανοῦ. Σημάδι ὀλοφάνερο!.. Τὰ σαπιονέρια ἀποτραβήχτηκαν πίσω, μακρονά μίλια ἀμέτρητα, σὰ νὰ τᾶχε ρουφήξῃ τὸ ἴδιο διψασμένο Στοιχιό. Τὶ ἄλλο ἤθελαν νὰ ξετάσουν αὐτοὶ; Μήπως δὲν εἶχε γίνει τὸ ἴδιο, προτοῦ ἀκόμα χυστῆ τὸ χωριό τους στὸν καταραμένο ἐκῆνο τόπο, τόσα χρόνια τώρα, ποὺ κᾶνας τους δὲ θυμᾶται;..

Ὁ Γήταυρος τοὺς κυβερνοῦσε γεννιά πρὸς γεννιά, πάππου πρὸς πάππου! Τοὺς ἄρπαζε τὰ καλύτερα ἀτίμητα χωράφια τους, μ' ὄλο τὸν καρπό τους! Δὲν ἄφινε ν' ἀνασάνουν κ' αὐτοὶ, νὰ φᾶν τὸ ξερὸ ψωμί τους, ἀκολουθώντας τους βῆμα πρὸς βῆμα! Κι' ἄλλοτες ἄλλαξε γνώμη σὰν ἕνα μι-

κρὸ παιδι κακοκέφαλο, τὰ ὅσα τοὺς πῆρε γυρίζοντας· πίσω διπλὰ καὶ τριπλὰ!

—Παλιὰ μπερεκέτια, μπερεκέτια θᾶχουμε τὴ χρονιά αὐτή! Ποιὸς θὰ ζήσῃ νὰ τὰ δῆ καὶ νὰ τ' ἀπολάβῃ! Εἶπε ὁ Νικολὸς ὁ Κατσαρὸς καὶ τὰ μάτια του πῆραν μιὰ παράξενη λάμψη, σὰ νὰ φωτίστηκε ἀπὸ μιὰ κρυφὴ χαρά. Τ' εἶχε αὐτὸς νὰ ποθυμήσῃ; Δὲ μποροῦσε οὔτε νὰ εἰκηθῆ οὔτε νὰ καταραστῆ ποὺ λέει ὁ λόγος! Στὸν κόσμο αὐτὸν δὲν εἶχε οὔτε μιὰ γωνιά δική του! Κοπέλι τοῦ κάθε συγχωριανοῦ του, δὲν ἤξαιρε σὰ φώτιζε ὁ Θεὸς τὴ μέρα του ποῦ θὰ φάῃ ψωμί καὶ ποῦ θὰ στρώσῃ νὰ πλαγιάσῃ. Πράμμα μαθὲς ποὺ τῶχουν κ' οἱ χουσιμεκιάριδες κ' αὐτὸ ἀκόμα βρίσκουν τὰ ζωντανὰ στὸ παχνί τους! Ὅστόσο, αὐτὸς κρατιόνταν νὰ μὴ βαρυνκομίση καὶ νὰ μὴν ξεστομίση κᾶναν πικρὸ λόγο σ' αὐτὸ ποῦβλεπε τώρα. Ἐνα τέτοιον καλὸ γίνεται στὸ χωριό. Κι' αὐτὸς θᾶχῃ τὸ μερτικὸ του, κ' ἄς εἶναι κ' αὐτὸ τοῦ ζήτουνα! Δὲ θὰ τοῦ τ' ἀρνιόνταν κανένας!

—Τὸ στοιχιό, Στοιχιό τρώει!... Σκέφτηκε μέσα του μὲ φόβο...

—Ἐνας ἄλλος Γήταυρος θᾶρτη στὸ ποδάρι του! Αὐτὸς του δὲν θ' ἀλλάξῃ καμμιά φορὰ! Θᾶναι πάντα ὁ ἴδιος!

Δὲν πρόλαβε νὰ μαζεφτῆ καλὰ—καλὰ στὸν ἑαυτό του κ' ὁ Τσάμης ὁ Νταῆς προσπέρασε ἀργά, καθὼς γυροῦσε ἀπ' τὰ χτήματά του. Μόλις τὸν εἶδε προστά του ἀναταράχθηκε, σὰ νὰ ντροπῆκε ποὺ τὸν εὑρισκε ἔτσι νὰ κάθεται σταβροπόδι. Μὰ ἐκεῖνος δὲν τὸν ἄφισε νὰ συνέρτῃ καὶ τὸν κάλεσε μὲ τῶνομα κοντὰ του ἔτσι προσταχτικά, σὰν ἀφέντης, ὅπως ἦταν κιόλας ἡ συνήθειά του. Καὶ τοῦπε περιγελαστικῶς:

—Τοὺς περεκεντέδες τοὺς βρίσκεις στὸ δρόμο! Τὸ νοικοκύρη στὸ σπίτι του!

—Οἱ πλούσιοι μὲ τοὺς πλούσιους, ἀφέντη μου, κ' οἱ φτωχοὶ μὲ τοὺς φτωχοὺς θὰ ζήσουν κ' ἄς εἶναι παραπεταμένοι! Κᾶναν ὁ θεὸς δὲ χάνει!

—Δὲν τ' ἄφισες ἀκόμα αὐτὰ, Νικολό μου, λέω ἐγώ; Τὰ πολλὰ λόγια σ' ἔφαγαν! Καὶ νάρτης νὰ βγάλῃς κᾶνα κομμάτι ψωμί νὰ φᾶν τὰ παιδιὰ σου;

—Ἄς εἶναι καλὰ ἢ ἀφεντιά σου ποῦχομε κ' ἐμεῖς ἀποκοῦμι! Πάντα δοξάζουμε τὸ θεὸ ποὺ βρίσκονται ἀνθρώποι σὰν τοῦ λόου σου! Σὰν τὸ καλὸ πουλί, ποὺ ὅπου κ' ἂν πῆ νερὸ, σηκώνει τὸ λαιμὸ του ψηλὰ πρὸς τὸν οὐρανὸ γιὰ νὰ τὸν φραριστήσῃ!

Ὁ Νταῆς τὸν ἔκανε γούστο τὸν ἀνθρωπικό αὐτὸν—μιὰ χούφτα τὴση δὰ στὰ χέρια του! Σκυλιὲ στὴ δουλειὰ καὶ πιστός, ὅσο δὲν παίρνει! Χρυσάφι νὰ τὸν φόρτωνες δὲ θὰ γύριζε μάτια μου, νὰ δῆ τί πράμμα εἶναι! Αὐτὸ ποὺ τοῦκανε χάρι περισσότερο, ἦταν ἡ κουβέντα του. Σὲ κάρφωνε μὲ τὴ γλώσσα του! Λόγο δὲν ἄφινε νὰ πέσῃ γάτου!

Ναρτῆς τὸ λοιπὸν νὰ ξεκαλαμίσης τὸ βάλτο! Θὰ σὲ παραγγείλω μονάχος μου!

Ὁ ἀνθρωπάκος ἐκεῖνος, ἀνοιξε τὰ μικρὰ ζωερὰ μάτια του, ὅσο μποροῦσε περισσότερο, γιὰ νὰ δῆ καλύτερα. Μπροστά του ἦταν ὁ ἀφέντης του ὁ ἴδιος καὶ τοῦ μιλοῦσε. Ἦξαιρε πὸς δὲ σήκωνε ἀπὸ χωρατὰ.

—Τὶ μὲ κυττᾶς ντέ; Δὲ μὲ γνωρίζεις Νικολό; Τῶμαδες ἀκόμα, πὼς ὁ Βάλτος τώρα εἶναι δικὸς μας; Τὰ κιτάπια τῶν Νταῆδων τᾶχουν γραμμένα ἕνα—ἕνα, ὅλα τὰ καλύτερα, τὰ διαλεχτὰ χωράφια του, αὐτὰ ντέ π'

Άφισε ο Γήταυρος! Πώς να μην πιστέψη κι' αυτός; Δε μπόρεσε να κρατήσει τη χαρά του και χοροπηδοῦσε σάν τρελλός, σά να τ'άπερνε ο ἴδιος. Ὅταν σέ λίγο ἔσιμξε με τοὺς ἄλλους συντρόφους του, αἰστάνθηκε τὸν ἑαυτοῦ του ἀλλοιώτικο, σάν κάτι νὰ τὸν πικραίνει καὶ τὸν ταπεινώνει ἀκόμη περισσότερο. Ἐκεῖνοι γελοῦσαν μαζί του.

— Θὰ σοῦ βάλῃ τοῦ λόγου του νὰ ξεκαλαμιάρῃς τὸ βάλτο; Γι' αὐτὸ ντὲ τις προἴλλες ἀπόλυσε τις γελάδες του μέσα! Νὰ φᾶν ὅσες ἀκόμα καλαμποκιές ἀπόμειναν στὰ χωράφια τῶν Νταήδων! Χά! Χά! Χά!.. Βρῆκε τὸν ἀνθρωπό του! Νὰ δοῦμε καὶ μένε, Νικολό, ποιὸς θὰ φάῃ τις περισσότερες!..

— Μήπως ἤθελες νὰ τὰ χαρίσῃ στὴν ἄφεντιά σου; Ποιὸς μωρὲ τὰ παίρνει ἀπ' τὸ στόμα τοῦ Γήταυρου γιὰ νὰ τὰ δώσῃ στὰ χέρια τῶν περκεντέδων!..

Τὸ κίτρινο λερωμένο σύννεφο δὲ φαίνονταν πιά. Μαύριζε τώρα πιὸ πολὺ ἕνα ἄλλο, ποὺ ξαπλώνονταν στὸν πλατὺ ἀπέραντο ὀρίζοντα σάν ἕνα πένθιμο κοῦπι, πασκίζοντας νὰ τὰ σκεπάσῃ ὅλα! Μονάχα κάποιες σκιές ξεχώριζαν μακρυνά. Σὰ νὰ τις κινούσε ἀδιάκοπα ἕνα τεράστιο χέρι, μεγάλωναν κάθε τόσο, σάν κάτι τὶ τὸ φανταστικό, τὸ ἀπόκοσμο. Ἦταν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ μαζεμμένοι, σάν ἀπὸ μιὰ συμφορὰ ἀνείπωτη, ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλον ἀπάνω στὸν γδαρτὸ ξεραμένο ἐκεῖνο λόφο.

* *

Τ' ἄλλο πρωτὶ, προτοῦ ἀκόμα ὁ γῆλιος σηκωθῆ μὴν ἀξιάλη, ὁ Νταῆς, βρέ'ηκε μονάχος του στὸ βάλτο. Περπατοῦσε ὦρες ὀλόκληρες σκεφτικός καὶ μὲ βιεραὶ καρδιά. Ἐνα-ἕνα πετύχμινε μπροστὰ του τὰ παλιὰ σημάδια, τὰ σύνορα ποῦ βάζαν οἱ δικοὶ του γιὰ νὰ ὀρίσουν τὰ χωράφια τους. Ἦταν ἀκόμα ἐκεῖ μπηχμένα βαθειὰ στὸ χῶμα ἀσάλευτα σ' ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς φύσης. Σὰ νὰ τὸν περιμέναν τόσα καὶ τόσα χρόνια—ζωὲς ὀλόκληρες ποῦ-χαν κυλῦσει ἢ μὰ πίσω ἀπ' τὴν ἄλλη—γιὰ νὰ τοῦ τὰ δείξουν τ' ἀγνάρια ὅλης τῆς ἀμέτρητης αὐτῆς γῆς, ποῦταν τώρα δικιά του! Κι' αὐτός, σάν ἕνας κακὸς κληρονόμος ποὺ παίρνει κάποιο θησαυρὸ ποὺ δὲν περιμένε, βιάζεται νὰ τὸν μετρήσῃ μὴν ὦρα ἀρχήτερα... Καὶ λογαριάζει καὶ λογαριάζει ἀτέλειωτα! Ἄπ' τὰ κατὰβῆτα τοῦ σκοτεινοῦ αὐτοῦ βάλτου φθάνουν ὡς αὐτὸν χίλιες ὄσες γνωρίμες μυστικές, ἱκετινικές φωνές. Σὰ νὰ τοῦ λέν μετὴν παγερῆ μορμούρα τῆς χλωμασιμένης στείρας καλαμιάς, ποὺ φῦτρωσε καὶ στοίχισε στὰ μουχλιασμένα σπλάχνα του, πόσοι καὶ πόσοι δικοὶ του πεθάναν ἐκεῖ μέσα. Ὅλοι ἀδικοχαμένοι. Κατάρια τῆς γεννιάς ποὺ σβύνει! Σὰ νὰ τοὺς χτύπησε πετριά, δὲν ἤθελεν νὰ ἀόρουν τὰ μάτια τους ἀπὸ κεῖ πέρα, ποὺ μ' ὄλη τὴ περηφάνια τους ἐδοῦλεναν! Οἱ χαρακιές μένουν ἀκόμα. Τ' ἀλέτρι τους εἶχε πάει βαθειὰ πολὺ βαθειὰ στὴν καρπερὴ τῆ γῆ. Νὰ σπείρουν μετὴν τὴν χαρὰ τοῦ καλοῦ ἀνθρώπου, ποὺ περιμένει ὁ σπόρος του νὰ καρπίσῃ μιὰ βλοχημένη μέρα. Ἄπ' ὅλες τις μεριές μάταια ζητοῦν νὰ τὸν φυλάξουν. Τὸ στοιχὶ δὲ χόρτασε ἀκόμα! Ἡ φαμίλια τῶν Νταήδων δὲν τελείωσε! Ὁ Γῆλιος τὸν κτυπάει ἀλύπητα! Ντάλα μεσημέρι! Κι' αὐτὸς ἀνοίγει τὰ πόδια του ἀγλήγορα, σὰ νὰ θελε νὰ δρασκελίσῃ μετὴν μιὰς ὄλον ἐκείνο τὸ βουλαγμένο τόπο. Μετὴν τὸ μέτωπο ψηλὰ πρὸς τὸν κατακάθαρο

οὐρανό, περπατώντας περήφανα, ὅπως ὄλοι οἱ δικοὶ του, πάει μπροστὰ μετὴν πυρετὸ ποὺ τὸν κατατρώει, νὰ τὰ δῆ μετὴν τὰ μάτια του ὅλα!

Τὰ θεόρατα καλάμα ἀπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι του σάλεψαν γιὰ τελευταία φορὰ. Ἐγειραν νὰ τοῦ ποῦν ἐμπιστευτικά τὸ φοιχτὸ μυστικὸ τῆς γεννιάς του Καὶ σόπασαν μετὴν μιὰς. Ὁ Νταῆς δὲν ξαναγύρισε κι' αὐτός, σὰ νάνοιξε ἢ γῆς καὶ τὸν κατὰπτε.

Οἱ συντοπίτες του, λένε πὸς βλέπουν κάθε χρόνο τὴν ἴδια μέρα τοῦ χαμοῦ του στὸ μέρος αὐτό, κάτω ἀπ' τὸ ἴδιο κίτρινασμένο λερωμένο σύννεφο, ἕναν ἄνθρωπο νὰ περπατᾷ ἀργά—ἀργά μετρώντας τὸ κάθε βῆμα του. Καὶ ξεχωρίζουν ἀκόμα μιὰ στρογγυὰ φωνὴ νὰ τὸν καλῆ ἐπίμονα μ' ἕνα ἀπαίσιο κόκκινο γέλιο:

Ἀφέντη μου περήφανε Νταῆ,
ἀκόμα δὲν τὴ μέτρησες τὴ Γῆ;

Κι' ἐκεῖνος δὲ γυρίζει πίσω του νὰ κυττάξῃ. Κι' ὄλο μετράει σκεφτικός σπιθαμὴ πρὸς σπιθαμὴ, ὅλη τὴ γῆ αὐτῆ, ποῦταν δικιά του!

ΓΙΩΡΓΟΣ Α. ΒΑΛΤΑΔΩΡΟΣ

ΝΑ ΒΑΔΙΣΩ...

«Παράξενο θέλω ν' ἀρχίσω ταξίδι χωρὶς τελειωμό...»
Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Νὰ βαδίσω... Σὲ στέπες ἀπέραντες,
σὲ βοννά καὶ σὲ δάση παρθένα
καὶ σ' ἐρήμους, ταξίδι ἀτέλειωτο
ν' ἀρχινίσω...

Τὸ κορμὶ νὰ ξεχάσῃ τὴν κοῦραση,
ἢ ψυχὴ ν' ἀρνηθῆ τὸ λιμάνι,
νὰ βαδίσω... Βραδυνὲς ὀλοσκότεινες,
μεσημέρια...

Νὰ βαδίσω... Πυξίδα μου ἔχοντας
μιὰς αἰώνιας κατάρας τὸ φάσμα,
μὲ κατεῖθνηση μόνο τὸ Ἄγνωστο
δίχως τέρμα....

Καὶ μετὴν μόνο δισόκι τὴ σκέψη μου,
σὲ Χειμῶνες κι' ἀδρὰ Καλοκαίρια
νὰ βαδίσω... Σὲ μέρη πρωτόγνωρα
τοῦ ὄνειρου...

Νὰ βαδίσω... Κι' ὀδεύοντας, κάποτε
θὲ νὰ βρῶ σ' ἐνὸς δρόμου τὴν ἀκρὴ
μιὰ θεσοῦλα σὲ ἴσκιον ἀπόμερο
γιὰ νὰ γείρω...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΥΛΩΝΟΓΙΑΝΝΗΣ

EDGAR POE

Η ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΗΣ ΑΝΗΣΥΧΙΑΣ

Ἄλλοτες μιὰ κοιλάδα χαμογελοῦσε σιωπηλῇ
 Ποῦ ὁ κόσμος τῆς δὲν τὴν κατοικοῦσε·
 Ὅλοι εἶχαν πάει στὸν πόλεμο, κι' ἀφίσανε
 Στὰ γλυκόματα τ' ἄστρα τῆ φροντίδα,
 Τὴ νύχτα, ἀπ' τοὺς γλαυκοὺς τ' ἀπείρου πύργους τους,
 Νὰ ξαγρυπνοῦνε πάνου στὰ λουλούδια,
 Ποῦ ἀνάμεσά τους ἓνα κόκκινον ἠλιόφωτο
 Ὅλομερίς ὀκνά ἦταν ξαπλωμένο.
 Τώρα, ὁ κάθε διαβάτης θὰ μιλήσῃ
 Γιὰ τὴν ἀνησυχία τῆς κοιλάδας τῆς θλιμμένης.
 Τίποτα δὲν εἶν' ἤρεμο πιά ἐκεῖ.
 Ἐχτός ἀπ' τοὺς ἀγέρηδες ποῦ βαραίνουν
 Πάνου στὴν ἔρημιά τῆ μαγικῆ.
 Καὶ δὲν ταράζει ἄνεμος κανεὶς
 Τὰ δέντρα αὐτὰ ποῦ παλμικὰ τρεμίζουν.
 Σὰν τὶς θάλασσες τὶς παγωμένες ποῦ
 Τὶς καταχνιασμένες Ἐβρίδες τριγυρίζουν
 Κι' ἀπὸ κανέναν ἀγέρα δὲν κουνιοῦνται.
 Τὰ νέφη αὐτὰ ποῦ ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ
 Στοὺς ἀνήσυχους φρίσσουν ταραγμένα
 Τοὺς οὐρανοὺς ἐπάνου ἀπ' τὶς βιολέττες
 Ποῦ βρίσκονται ἐκεῖ μυριάδες τύποι
 Τοῦ ἀνθρώπινου ματιοῦ, κι' ἀπὸ τὰ κρίνα
 Ποῦ σ' ἓναν τάφο, ποῦ ὄνομα δὲν ἔχει,
 Ἐπάνου κυματίζουνε καὶ κλαῖνε.
 Κυματίζουν:—κι' ἀπὸ τὶς εὐωδιαστὲς κορφές τους,
 Σὲ σταλαγματιὰς δροσιῆς αἰώνιες πέφτουν.
 Κλαῖνε:—κι' ἀπ' τὰ κορμάκια τὰ λεπτά τους,
 Δάκρυα δίχως τέλος σὲ πετράδια κατεβαίνουν.

Μετάφρ. ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΟΥΡΕΛΟΥ

ΤΟΥ ΠΕΡΣΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ABD EL SA'ID

ΠΡΙΝ ΕΣΥ...

Πρὶν ἐσὺ κι' ἐγὼ νάρθοιμε στὸν κόσμο, πόσες γλυκοχαραυγές
 δὲ γενήκαν, καὶ πόσες φορές δὲν ἔδυσ' ὁ ἥλιος;

Ἀπαλὰ καλὴ μου πάτα τὸ χῶμα. Γιατὶ ποῖος ξέρει ἂν ἢ σκο-
 νίτσα ποῦ πατάει τὸ πόδι σου, δὲν εἶν' ἡ κόρη τοῦ ματιοῦ,
 μιὰς χαδιάρας κυρᾶς σὰν ἐσένα;

Μετάφρ. ΤΑΣΟΥ ΑΥΓΩΝΙΤΗ

Αἰσθητικὲς μελέτες

Η ΧΑΣΜΩΔΙΑ ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ

—Δὲν ὑπάρχει ἀντιποιητικὸ θέμα. Παντοῦ ὑπάρχει ποίηση, γιατί παντοῦ ὑπάρχει πόνος καὶ ὁμορφιά. Ἄρκει νὰ τὴν δῆ κανεὶς τὴν ποίηση, νὰ τὴν νοιώσῃ καὶ νὰ συγκινηθῇ ἀπ' αὐτήν.

Καὶ τότε, τὸ κάθε θέμα, ὡς καὶ τὸ «πεζότερο» καὶ τὸ «ὕλιστι-κότερο» ἀκόμα, γίνεται πηγὴ ποιήσεως.

—Τὸ «θέμα» δὲν εἶναι παρὰ ἓνα πλαίσιο στὴν ποίηση. Τὸ πᾶν εἶναι ἢ καλλιτεχνικὴ συγκίνηση. Ἕνας πίνακας πλαισιωμένος σὲ μιὰ φτωχικὴ κορνίζα, χάνει μήπως τὴν ἀξία του;... Καὶ μιὰ μου-τζούρα καντραρισμένη μὲ πλαίσιο χρυσό, μπορεῖ μήπως ποτὲ νὰ μεταβληθῇ σὲ ἔργο τέχνης;

—Πολλοί, μὲ ὕφος δογματικὸ ρωτᾶνε: «Τὶ εἶναι αἰσθητικὴ;...». Θαρροῦν πῶς μὲ τὸ ἐρώτημά τους αὐτό, ἀποστομόνουν τὸν συ-νομιλητὴ τους; Κάθε λέξη μᾶς φέρνει ἀναγκαστικὰ κι' ἀπὸ μιὰ εἰκόνα στὸ νοῦ. Ἄν ἡ εἰκόνα αὐτὴ δὲν «σοκάρει» τὸν ποιητὴ, τότε καὶ ἡ λέξη εἶναι αἰσθητικὴ.

—Ἡ τέχνη εἶναι κάτι πολὺ ἀπλό. Πολλοὶ θέλουν νὰ φαντάζων-ται τὴν τέχνη σὰν κανένα ἀριστοῦργημα... Γιατὶ νὰ μὴ θέλουμε νὰ παραδεχτοῦμε ὡστόσο, πῶς ἡ τέχνη μπορεῖ νὰ κρύβεται καὶ σὲ μιὰ... ἀπλὴ εὐθεῖα γραμμῆ;

—Κυρίως, δὲν πρέπει νὰ πέρνουμε τὴν τέχνη σὰ «γιατρικό». Ἡ τέχνη δὲν εἶναι γρίφος... Γι' αὐτὸ καὶ τὰ περισσότερα ποιήματα τοῦ Μαλλαρμέ, μπορεῖ νὰ εἶναι τελείως φραστικοὶ σχηνοβατισμοί, Ποίηση (μὲ Π κεφαλαίον) δὲν εἶναι.

—Καὶ κάτι ἄλλο: Τὴ ρίμα, ὁ Βερλαίν, τὴν χαρακτηρίζει «στολίδι πεντάρικο»! Ἡ ἀποκλειστικὴ προσήλωσις στὴ ρίμα, εἶναι ἀσφαλῶς ἔργο τῶν στιχουργῶν καὶ τῶν ἐπιθεορρησογράφων μονάχα... Ἡ «δημιουργία» εἶναι στὴν ψυχὴ καὶ ὄχι στὴν μορφή... Δὲν πρόκειται νὰ κατασκευάσουμε στίχους «ρομπότ», ἀλλὰ στίχους μὲ ψυχὴ... Καὶ γι' αὐτὸ, οἱ στιχουργικοὶ ἀκροβατισμοὶ δὲν εἶναι βέβαια ποίηση.

—Ἡ ρίμα θᾶναι ἢ «μουσικὴ νότα» τοῦ ποιήματος. Ὅχι μελωδία. Ὅχι ρίμες παράξενες, προπαροξύτονες, ἐκκεντρικὲς... Ρίμες εὐφω-νικὲς μονάχα. Ρίμες ἀρμονικὲς, ἐν ἀνάγκῃ καὶ συνηχῆσεις ἀκόμη, ὅπου αὐτὲς συμβάλλουν στὴν ὑποβλητικὴ καὶ ἀρμονικὴ μουσικό-τητα τοῦ στίχου.

—Ὅχι μέτρα. Ρυθμός.

—Ἡ ποίηση εἶναι τὸ «σταμπιλιζάρισμά», ἢ ὕλοποίηση νὰ ποῦμε τῶν ψυχικῶν καταστάσεων.

—Ζητοῦμε νέες αἰσθητικὲς γραμμές. Ζητοῦμε τὴν εἰλικρίνεια. Κι' ὅμως ὡς τὰ τώρα κτυπήσαμε κάθε τι ποῦ ἔστεκε ἔξω ἀπὸ τὴν

αΐσθησή μας, έξω από τὸ νόημα τῆς ζωῆς καὶ κατὰ συνέπειαν τῆς τέχνης, ὅπως ἐρρίξαμε ὄλα σχεδὸν τὰ προπύργια τοῦ σχολαστικισμοῦ καὶ τῆς ρουτίνας, εἶναι καιρὸς γιὰ νὰ τακτοποιήσουμε καὶ ἕνα ἄλλο ζήτημα ποῦ μᾶς παρουσιάζουν κάθε τόσο σὰν μπαμπούλα οἱ διάφοροι στιχοπλόκοι: τὴν περίφημη χασμωδία. Καὶ πρῶτα ἀπ' ὄλα: Τί εἶναι ἡ χασμωδία; Οἱ στοχαστικοὶ στιχοπλόκοι θὰ τὴν χαρακτηρίσουν ἔτσι: δύο φωνήεντα ἢ δίφθογγοι ποῦ βρίσκονται σὲ κολλητὰ μέτρα. Τί θὰ πῆ αὐτό; Τίποτα. Εἶναι ἕνας ὄρος τόσο γενικός, ποῦ κανένας δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς θὰ προσπαθήσουμε νὰ τὸν βάλουμε σὲ τάξη. Ἡ χασμωδία εἶναι—ὑποτίθεται τοῦλάχιστον πὼς εἶναι, γιατί καθὼς θὰ δοῦμε δὲν εἶναι πάντα—ἕνα ἐμπόδιο στὴν ἀπαγγελία. Ὅταν πῆς «ἡ γυναίκα αὐτή», τὸ στόμα, ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ κόψῃ τὴν ἀναπνοὴ στὰ δύο, θὰ προφέρῃ «ἡ γυναίκα' αὐτή». Κι' ἔτσι ὁ στίχος θὰ λιγοστέψῃ κατὰ μία συλλαβή. Εἶναι αὐτὸ σωστό; Σὲ μιὰ περίπτωση μονάχα: ὅταν ὀντως ἡ φορὰ τοῦ στίχου εἶναι τέτοια, ὥστε οἱ δύο ὁμοιοε συλλαβές νὰ πρέπει ν' ἀπαγγελθοῦν σὲ μιὰ τέτοια ἀναπνοή: ὅταν, δηλαδή, μετὰ τὴν πρώτη συλλαβὴ δὲν ὑπάρχει σημεῖον στίξεως, π. χ. «τὴν γυναίκα». Ἄν πῆς σὰν ποιὰ νᾶναι...», ἡ χασμωδία στὴν ἀπαγγελία δὲ θάταν φανερὴ. Ὅπωςδὴποτε ὁμοια, ἐπειδὴ τὰ ὁμοια φωνήεντα μπορεῖ νὰ ὑποτεθῆ ὅτι καὶ ὅταν ἀνήκουν σὲ δυὸ ἀναπνοές δὲν κόβουν κανονικὰ τὸν στίχο, γι' αὐτὸ ἄς τὰ χαρακτηρίσουμε ὡς χασμωδία ποῦ πρέπει νὰ ἀποφεύγῃ κανένας, ἐκτός ἂν λόγοι αἰσθητικοὶ πάλι, τὴν ἐπιβάλλουν. Σὲ κάποιον ποιημὰ μου π. χ. ἔχω βάλει τὸν στίχο: «Τὰς «Δυὸ ὄρφανὰς» τοῦ Δ. Ἐνερρύ». Γιὰ ν' ἀποφύγω τὴν χασμωδία θὰ μπορούσα θαυμάσια νᾶχα βάλει: «Τὸ ἔργο «Δυὸ ὄρφανὰι» τοῦ Δ' Ἐνερρύ». «Ἐνα ἔργο ἱπποτικὸ τοῦ Δ' Ἐνερρύ» κ.τ.λ. Θέλησα ὁμοια μὲ τὸν στίχον μου αὐτόν, νὰ δώσω ὄλην τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς παλιᾶς κομποτιστικῆς, στομαφόδου ἀπαγγελίας. Καὶ γι' αὐτὸ προτίμησα ὁ στίχος νὰ τραινάρῃ μὲ μιὰ χασμωδία.

Ὅστε, καθὼς βλέπουμε, καὶ αὐτὴ ἡ πραγματικὴ χασμωδία γίνεται σημεῖο τέχνης ὅταν συμβάλλει καὶ στὴν ὑποβλητικότητά τοῦ ποιήματος, στὴν ψυχὴ του...

—Ὅς χασμωδία θεωροῦν ἐπίσης, οἱ στιχοπλόκοι ποῦ ἀναφέραμε καὶ τὴν ὑπαρξὴ δυὸ ὁποιοδὴποτε φωνηέντων σὲ δυὸ γειτονικὲς συλλαβές. Σ' αὐτὸ πέφτουν οἰκτρὰ ἔξω.

Ὅπως τὸ «ἐάν» πλάι στὸ «ἰδίως» κι' ἕνα σωρὸ τέτοια ἀποστεροῦνται ἀπὸ δυὸ καθαρὲς ποιητικὲς συλλαβές, ἔτσι καὶ τὰ «Κύτταξε ἄντρα...», «διπλὰ ἠσύχασα προχτές...», «ἐκεῖ ὁ Ναπολέων» κ.τ.λ. δὲν ἔχουν καμμιά χασμωδία. Κανὼν λοιπόν: Δυὸ φωνήεντα κολλητὰ, ἀποτελοῦν δυὸ συλλαβές, χωρὶς νὰ σχηματίζουν χασμωδία ὅταν τὸ ἕνα τονίζεται (ἢ καὶ τὰ δυὸ) καὶ τοῦτο γιατί ἡ ἀναπνοὴ κόβεται φυσιολογικὰ μὲ τὸν κάθε τονισμό. Ν. ΧΑΓΕΡ ΜΠΟΥΦΙΔΗΣ

ΛΥΡΙΚΗ ΑΓΩΝΙΑ

«Καὶ βγήκε ἔξω στὸν πλατὺ καὶ ἀπέραντο κόσμο, ὅπου καμμιά δὲν ὑπῆρξε φωνὴ γιὰ νὰ τὸν φωνάξῃ φίλο».

*Οἱ ὄγλοι, μοῦ φόρεσαν στεφάνι
ἀγκαθερό, στὴ μαύρη κόμη,
—εἶναι σκληροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ νόμοι—
καὶ πρὸς τὸ μαῦρο μεσουράνι
ὄλοι μὲ φέρνουν τώρα οἱ δρόμοι.*

*Μέσ στὴ βουὴ τὴν ξαναμμένη,
τὰ λόγια μου, χαμένοι κόποι.
Τὸ χεῖλι, τὴ χαρὰ τους δένει
κι' ὄλο γελοῦνε οἱ συνανθρώποι.
κανεὶς δὲ μὲ καταλαβαίνει.*

*Ὁ πόνος, σταρωμένα χέρια
καὶ μάτια ὄγρο, δὲ μοῦ μιλάει
αὐτός, σὰ νὰ μὲ συμπονᾷ.
Κ' ἐγώ, κυττώντας πρὸς τὰ αἰθέρια
μετροῶ παθητικὰ τ' ἀστέρια.*

*Ἀπ' τῆς ψυχῆς τ' ἀραχνιασμένα
βίδη, σοῦ δέομαι, ὦ θλίνατε, ἔλα!..
Μέσα στὴ νύχτα, ὀπελιτισμένα,
σκύλλα ποῦ μὲ ξετροῦχει, ἢ τρέλλα
νοιώθω νὰ μοῦ δαγγᾷ τὰ φρένα...*

ΑΛΕΚΟΣ ΦΡΑΓΚΟΣ

ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΟΥ

*Νὰ ξαναζήσω πόθησα τὴν περασμένη μας ζωὴ
καὶ διάβασα τὰ γράμματα, ποῦ μείνανε στὸ χρόνο,
κ' ἔχουν κρατήσῃ μέσα τους μὲ ἀγάπη φλογερή,
ποῦ τὴν καρδιά μ' ἀνάφλεγε, τὴν ἔλυωνε ἀπ' τὸν πόνο,*

*...Δίχως ἐσένα, ἄχρηστα τὰ γράμματά σου πιά
—τ' ἄδειο κλουβὶ τι χοιιάζεται σὰν εἶναι ἄλλοῦ τ' ἀηδὸνι;—
Τὰ πῆρα καὶ τὰ πέταξα στὴ λαίμαργη φωτιά,
ποῦ σὲ λιγάκι τᾶκαμε μιὰ χοῦφτα μαύρη σκόνη..*

ΧΑΡΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ

Ο ΧΤΙΚΙΑΡΗΣ

Περπατούσε σκυφτός στον μεγάλο δρόμο, με τὰ χέρια βαθραῖα ζωμένα στῆς τσέπες καὶ μ' ἓνα τσιγάρο ποὺ κρέμονταν στὰ πανιασμένα του χεῖλη.

Ὁ οὐρανὸς ἦταν μουντὸς καὶ συγνεφιασμένος.

Κυτιούσε ἀδιάφορα μιὰ τὸ σύννεφο καὶ μιὰ τὴν ἀσφαλτο ποῦχε τὸ ἴδιο χρῶμα. Στὸ κιτρινάρικο κεφάλι του γύριζαν ἓνα σωρὸ τυραγνικὲς σκέψεις, σκέψεις ποῦκναναν τὴν ψυχὴ του νὰ σφίγγεται καὶ νὰ βουρκώνει.

Τοῦ τόχου πῆ ὁ γιατρὸς σήμερα. Ναὶ τοῦτε πὼς εἶναι χτικιάρης. Ἄδι-φορο ἂν δὲν μεταχειρίστηκε αὐτὴ τὴ λέξη.

Ἦταν καταδικασμένος. Σήμερα, αὔριο, μετὰ ἓνα μῆνα, μετὰ ἓνα χρόνον, ἴσως καὶ παραπάνω, θὰ πέθαινε. Τὴν ἔλεγε πολλὲς φορὲς νεκρὰ αὐτὴ τὴ λέξη κι' ἦταν ἀδύνατο νὰ νοιώσει τὴ μεγάλη τῆς σημασία. Θὰ πέθαινε. Ἐννοιοθε πάντα τὴν ἴδια κρυάδα νὰ παραλύη τὰ μέλη του σὰν τὴν ἐπανελάμβανε. Θὰ πέθαινε... Ναί, δὲν μπορούσε νὰ γίνῃ διαφορετικά. Κάποτε, θυμῆθηκε, χρόνια τώρα (προτοῦ ἀκόμη ἀρρωστήσει) εἶχε μιλήσει μετὰ τὸν Γιώργη τὸν Κώστη, τὸν Γιατρὸ, πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα—ἀλήθεια ποὺ πῆγε καὶ τὸ θυμῆθηκε, δυὸ χρόνια τώρα—τοῦχε πῆ πὼς οἱ περισσότεροὶ ποὺ προσβάλλονται ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀρρώστεια εἶναι καταδικασμένοι! Ἐκτὸς ἂν τὴν προλάβῃ κανεὶς στῆς ἀρχές, κι' ἀκόμα (ὅπως τοῦτε κι' ὁ Γιατρὸς σήμερα) χρειάζεται ἀνάπαυση ἐξοχή, καλοφαγία. Τὸ βλέμμα του ἔπεσε στὰ τρύπια παπούτσια του. Πῆγε νὰ γελήσει.

Τράβηξε δυὸ γερὲς ρουφηξιὲς καὶ πέταξε τ' ἀποτσίγαρο. Πάθος κι' αὐτό· ἐνῶ τοῦκοβε μέρες.

Καὶ περπατούσε σκυφτός στὸ μεγάλο δρόμο. Τώρα θυμῆθηκε τὴν Ἄννοῦλα. Κάθονταν τότε στὴν αὐλὴ τῆς κυρὰ - Γιώργαινας, ἐκεῖ στὴν Πλάκα.

Μόλις εἶχεν ἔρθει ἀπ' τὸ χωριὸ του. Εἶχε τὰ μάγουλα ροδοκόκκινα, κι' ἔφτιαχνε τὰ πιὸ τολμηρὰ ὄνειρα γιὰ τὴ ζωὴ.

Ἡ Ἄννοῦλα καθόταν ἀπὸ δίπλα. Μιὰ χαμηλὴ μάντρα χώριζε τὴν αὐλὴ του ἀπ' τὸ σπίτι τῆς.

Θυμῆθηκε μιὰ φορὰ ποὺ μιλοῦσαν κάτω ἀπ' τὴ μοιριά, στὴν αὐλὴ του. Τὸν ρωτοῦσε μετὰ μάτια βουρκωμένα ἂν γιατρεύεται ἡ φτύση.

Ἦταν ἀρραβωνιασμένη ἡ Ἄννοῦλα μετὰ τὸν Γιώργη. Ὁ Γιώργης πά-λαι—καλὴ ὥρα—ἦταν χτικιάρης. Εἶχε κατορθώσει μάλιστα μετὰ τὰ μέσα ἐνὸς μάρμαρα του νὰ μπῆ στὴ «Σωτηρία».

—Γιατρεύεται; τὸν ρωτοῦσε ἡ Ἄννοῦλα. Τῆς εἶχε πῆ, θυμάται, «Γιατρεύεται». Τὶ νὰ τῆς ἔλεγε; Αὐτὸς ὅμως τῶξερε πὼς σήμερα, αὔριο, μετὰ ἓνα μῆνα, ἓνα χρόνον, ἴσως καὶ παραπάνω θὰ πέθαινε. Ἄρχισε καὶ πάλι νὰ στριφογυρίζῃ ἡ ἀπαίσια λέξη στὸ κεφάλι του.

Ἄλλὰ καὶ πάλι σκεφτόταν: Ὁχι. Δὲν πεθαίνω. Δὲν ἔχω φτύση ἐγὼ ὅπως οἱ ἄλλοι. Μά, κι' ἂν ἀκόμα ἔχω, θὰ γιατρευτῶ· γιατί τάχα;

Σ' ὅλα τὰ πράγματα ὑπάρχουν ἐξαιρέσεις, γιατί νὰ μὴν εἶμαι ἐγὼ ἢ ἡ ἐξαιρέση σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση! Ὁχι. Δὲν μπορεῖ ἐγὼ νὰ πεθάνω. Τῶλεγε καὶ τὸ πίστευε.

* *

Καὶ περπατούσε σκυφτός στὸ μεγάλο δρόμο μετὰ τὰ χέρια πάντα βα-θραῖα στῆς τσέπες.

Ὅλες οἱ σκέψεις ποῦκνανε γύριζαν ἀνάκατα στὸ κεφάλι του, σὰν ἓνας δλόφωτος μῦλος... Κι' ἔξαφνα σταμάτησε τὸ κατακύλισμα αὐτὸ τοῦ νοῦ του σ' «ἐκείνη». Σ' ἐκείνη ποὺ τὸν περιέμενε στὴν ἄκρη τοῦ μεγάλου δρόμου, σ' ἐκείνη ποῦχε ὄνειρευτῆ νὰ τὴν δῆ πλαίι του νυφούλα ἀσπροντυ-μένη. Τὶ θὰ τῆς ἔλεγε, πὼς θὰ τῆς φερόταν;

Θὰ τῆς πῶ τὴν ἀλήθεια σκεφτόταν. Νά, θὰ τῆς πῶ: «Εἶμαι χτικιάρης δὲν πρέπει νὰ ἐλπίζεις τίποτα πιά ἀπὸ μένα. Σῦρε νὰ βρῆς τὴν εὐτυ-χία, μὰ νὰ θυμάσαι πάντα πὼς σ' ἀγαποῦσα, σ' ἀγαπῶ, καὶ θὰ σ' ἀγαπῶ τὸν ὑπόλοιπο καιρὸ ποὺ μοῦ μένει νὰ ζήσω.

Αὐτὰ θὰ τῆς ἔλεγε, κι' αὐτὴ θὰ ἔπεφτε στὴν ἀγκαλιά του μετὰ λυγμούς καὶ θὰ τοῦλεγε: «Μαζὺ θὰ πεθάνουμε».

Βούρκωσαν τὰ μάτια του.

Ἄλλὰ, κι' αὐτὸ τοῦκνανε κακὸ μόνο ποὺ τὸ σκεφτότανε. Μποροῦσε νὰ τοῦλεγε δυὸ παρηγορητικὰ λόγια, δυὸ λόγια κοινά, καὶ νὰ φευγε προσπα-θώντας νὰ προφυλάξῃ τὸν ἐαυτοῦλη τῆς, ἀντικαταστήσοντας τὴν ἀγάπη του μετὰ μίαν ἄλλη, ἐνὸς ἄλλου. Αὐτὸ ἦταν τὸ πιθανότερο· τὸ ἄλλο συμβαίνει μόνο στὰ μυθιστορήματα. Φουρκίστηκε.

Ὁχι, σκέφτηκε, δὲν θὰ τῆς πῶ τίποτα. Θὰ τὴν κἀνω νὰ ἔχῃ ὅτι καί' γώ.

Ἐπερνε νὰ βραδυόσῃ. Τὰ σύννεφα κρεμόντουσαν σὰν πένθημα κρέπια.

Ἡ βραδυνὴ ὑγρασία ἔφτανε μέχρι τὸ μεδοῦλι του.

Καὶ περπατούσε σκυφτός.....

* *

—Καλησπέρα, μουρμούρισε.

—Καλησπέρα, καλέ, τί χάλια εἶν' αὐτά; τί ἔχεις;

—Τίποτα, τίποτα. Πᾶμε.

Μπῆκαν στὰ στενοσόκακα. Περπατοῦσαν ἀμίλητοι. Σὲ μιὰ στιγμὴ ἐκεῖ-νος, μετὰ μιὰ περίεργη λάμψη στὰ μάτια, τὴν ἔπιασε ἀπ' τὴ μέση καὶ τὴν ἔγειρε πρὸς τὰ πάνω του.

Ἐκείνη, ἄφισε ἀνύποπτη τὸ κεφάλι τῆς νὰ πέσῃ πρὸς τὰ πίσω, μισα-νοίγοντας τὰ χεῖλη.

Ἐσκίψε. ἀκούμπησε σχεδὸν τὸ στόμα του στὸ στόμα τῆς... Ἀποτρα-βήχτηκε μετὰ μᾶς.

Μὲ τ' ἄσπρα χέρια του ἔπιασε τὸ κεφάλι του ποὺ πῆγαινε νὸ σπᾶση. Τὰ μηνίγγια του χτυποῦσαν. Τὰ γόνατά του τρέμανε. Ἐκείνη.

—Μὰ τί ἔχεις λοιπόν; τὸν ρωτοῦσε ἐκείνη μ' ἀγωνία καὶ τρόμο, τί ἔχεις;

Γέλασε ἀπαίσια.

—«Φύγε τῆς εἶπε, φύγε. Εἶμαι ὁ χάρος, ἀκούς; ὁ ἴδιος ὁ χάρος.

Φρόντισε νὰ προφυλάξης τὸν ἑαυτοῦλη σου, καὶ μιὰν ἀγάπη θὰ βρῆς
ν' ἀνικαταστήσῃ τὴν δικιά μου. Μ' ἀκούς; Φύγε εἶμαι ὁ Χάρος.

Τὸν κυττοῦσε παγωμένη ἀπ' τὸν τρόμο.

Γέλασε ἄλλη μιὰ φορὰ, λὲς κι' ἐκλαιγε, κι' ἔφυγε χώνοντας τὰ χέρια
του βαθεῖα στὴς τσέπες, προσπαθώντας νὰ κἀνῃ τὰ βήματά του σταθερά,
προσπαθώντας νὰ σφυρίξῃ μὲ χεῖλια ποῦ τρέμανε.

ΑΛΕΚΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ

Ω! Τ' ΕΙΝΑΙ Η ΖΩΗ ΣΤ' ΑΛΗΘΕΙΑ

Καρδιά μου ὦ! μὴν τὸν πόνο σου ξανὰ τὸν διαλαλήσης
κι' οἶκτο ἀπ' ἀνθρώπους μὴ ζητᾷς ποῦν' ὄλο καταφρόνια,
Μονάχα τράβα ἡρωϊκὰ στὸ γολγοθὰ τῆς Ζήσης,
δίχως καμμιά συμπόνια.

Μὴ λογαριάσῃς τὰ εἶδωλα ποῦ θὰ βρεθοῦν μπροστά σου:
Γκροῦμιστὰ! ἐπάστα! Πάνου τους τὴ δίκη σκόρπα ὀργή σου
καὶ μπρὸς στὸ ψέμμα διαβροθῆς στάσου καὶ χτύπα, ὦ, στάσου,
μ' ὅλη τὴ δύναμή σου...

Τότε θὰ νοιώσῃς μοναχὰ ν' ἀλαφρωθοῦν τὰ στήθια
καὶ νὰ περάσῃ ὁ πόνος σου, νὰ πάψῃς πλιὰ νὰ κλαῖς...
καὶ τὸ σταυρὸ σου σκόνοντας—ὦ! τ' εἶναι ἡ ζωὴ στ' ἀλήθεια!
σφυρίζοντας νὰ λές...

ΓΙΑΓΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

ΑΝΘΡΑΚΩΡΥΧΟΙ

Στὴ γῆ πόσα τὰ μνήματα ἀραδιαστὰ στὸ χῶμα,
στοῦ πόνου ἐκεῖ τὸ δῶμα
πόσες βαθεῖες πληγές!

Περαστικοὶ ἀπ' τὴ ζωὴ ἀκοῦμε μὲ τρομάρα,
μὲ περισσὴ λαχτάρα
τοῦ χάρου τῆς κρῶνγές.

Καὶ συλλογίζομαι ἐσᾶς κορμιὰ βαρεῖα, θλιμμένα,
στ' ἀνήλιαγα θαμμένα
μᾶς οργηλῆς οἰγῆς,

ποῦ τὸ στερνὸ τὸ αἶμα σας στραγγίζει ἢ μαύρη πέτρα..
— Διαβάτη σκόψε μέτρα
τὰ μνήματα τῆς γῆς...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΕΡΓΑΛΙΩΤΗΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Ἔτσι ὅπως ἦσουν καλὸς ἡ Μούσα μὲ ἀπαλότῃ
Σοῦ ἐκελαῖδοῦσε τοὺς σκοποὺς ἀπ' τὴ γοργή σου νειότη'
Κι' ὅπου νεράιδες τοῦ γαλοῦ κι' ὅπου πηγὴ καὶ πόνος
Ποτὲς δὲ σ' ἄφισε, γλυκέ, νὰ φτερονγίξης μόνος.

Σπέτσες

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΚΑΚΗ ΝΥΧΤΑ

Ἄργα, βαρεῖα ἀκούγονται σὰν κλάμματα πνιγμένα
Τὰ κύματα τῆς θάλασσας στὴν ἔρημη ἀκρογιαλιά,
κι' ὁ ἀνεμος στὴν πόρτα μου βογγάει ἀγοιεμμένα
μᾶς κουκουβάγιας φέροντας τὴν θλιβερὴ λαλιά.

Κι' ἀκούω τῆς νύχτας τὴ βοή καὶ τὴν ἀνεμοζάλῃ,
σὰ νὰ μοῦ στέλνουν οἱ νεκροὶ ἀπελπισιᾶς φωνές
καὶ γιγαντένια κύματα ξεσποῦνε στ' ἀκρογιαλί
κι' ἐρώτων φέρονουν προσευχὲς κι' ἀγάπες μακρονές.

Καβάλλα

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΨΕΜΜΑ

Σὰν Δὸν Κιχώτης ρίχτηκα σὲ πλανερὴ χιμαῖρα
καὶ τὴν αἰχμὴ τοῦ κονταριοῦ διάλεξα ὀδηγητὴ μου
καὶ τὴν ιδέα ξάπλωσα στὰ στήθια γιὰ παντιέρα
καὶ χωρὶς Σάντισο κίνησα στὴν στράτα τὴν κρυφὴ μου.

Μάτια κι' ἀνωφέλευτα τὴ χιμαῖρα ζητοῦσα,
στράβωσε σ' ἄγριο χτύπημα ἢ αἰχμὴ τοῦ δόρατός μου
καὶ τῆς Σημαίας τὸ Λάβαρο ποῦ σκίστηκε θρηνοῦσα
ιδέα, δόρυ, χιμαῖρα, π' ἐσβύστηκαν ἐντὸς μου.

Βυθίστηκα στὴ σκοτεινιά καὶ στὴ σιωπὴ τοῦ Κόσμου
χωρὶς ζωὴ—μ' ἀντίκρουσα συμπάθειας κάποιου βλέμμα
κι' εἶδε ἓνα Σάντισο νᾶρχεται τὸ θαμπωμένο φῶς μου
καὶ μοῦ εἶπε: «ἐγὼ σ' ἀγάπησα» — Τὸ τελευταῖο ψέμμα!

ΘΑΝΟΣ ΛΥΚΑΙΟΣ

ΚΑ'Υ'ΜΟΙ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Γαλήνια γύρω ήταν ή θάλασσα
 στή χειμωνιάτικη γλυκειάν εσπέρα
 τὰ δάχτυλα τὰ χεῖλη ἐμελετούσανε
 καὶ τὰ μαλλιά ἀνεμίζαν στὸν ἀέρα.

Στὰ μάτια, πὸν ἀγνάντευαν τὴ θάλασσα,
 παρθένο ἦταν τὸ δάκρυ πὸν κλωῦσε:
 Γιὰ μὲν ἀγάπη πὸν ἔσβυσε καὶ χάρηκε,
 γιὰ μὲν ἀγάπη στήν ψυχὴ ὅπου μιλοῦσε.

"Ὁρεμη ἡ νύχτα καὶ οἱ γλάροι οἱ ἀρρογέννητοι,
 ἀπὸ κορὸς σ' ἕνα ταξίδι ξεκινῆσαν...
 "Ἄδεια ἡ καρδιά μου νάχουν πύριε στὸ ταξίδι τους
 τάχα ἀπ' αὐτὴν τοὺς πόθους πὸν ἔσπνῆσαν;..

ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΒΙΓΛΑΣ

Τ' ΑΓΡΙΟΛΟΥΛΟΥΔΟ

Φύτρωσε ἀγριολούλουδο
 Ἄπ' αὐτὰ πὸν δὲν ποτίζονται ποτές,
 Μὰ καὶ πὸν δὲ νοιώθουνε
 Τὴν ἔλλειψη τοῦ νεροῦ,
 Ἢ ἀνθίζουνε χωρὶς αὐτό.

*
 * *

Ἐπέρασε μιὰ μάγισσα,
 Τὸ εἶδε καὶ τὸ πόθησε
 Στὸ ἄντρο της τὸ πήγε
 Καὶ σ' ἀνεκτίμητο γλαστρὶ
 Τὸ πότιζε κάθε αὐγὴ καὶ βράδυ.
 Τ' ἀγριολούλουδο ἔγινε ὁμορφότερο.

*
 * *

Μιὰν αὐγὴ ξέχασε ἡ μάγισσα νὰ τὸ ποτίση.
 Τ' ἀγριολούλουδο μαράθηκε...

ΤΑΣΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ

(Ἄπ' τὴ Χρυσὴ Κοσμάλα)

(Ἡ κριτικὴ τῶν συνεργατῶν μας ἀντιπροσωπεύει καὶ τὴ γνώμη τοῦ περιοδικοῦ).

ΓΙΑΝΝΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ: «Διηγήματα», (Διηγήματα).

Τὰ βιβλία πὸν βγαίνουν τὸν τελευταῖο τοῦτο καιρὸ, θάπρεπε νὰ τὰ χαρακτηρίζαμε σὲ δύο κατηγορίες: Σὲ πολιτισμένα καὶ μὴ. Κι' ὁ λόγος εἶναι ἀπλούστατος: Μέσα στὴν σημερινὴ ἐποχὴ τῆς ἀνησυχίας καὶ τῆς θετικότητας, ἡ ἐκδοσὴ ἐνὸς βιβλίου πρέπει νάνα δικαιολογημένη πάντα. Δὲν πρέπει νὰ βγαίνουν βιβλία περιττά, πὸν δὲν ἔχουν παρὰ νὰ προσθέσουν στὸν ὄγκο τοῦ ἐντυπου σκέτο χαρτὶ καὶ τίποτ' ἄλλο. Ἡ παγκόσμια λογοτεχνία τοῦ σημερινοῦ καιροῦ τραντάζεται ἀπὸ μιὰ δυναμικὴ δημιουργία, πὸν ὀλοένα καὶ ξεπερνᾷ τὰ γνωστά πλαίσια τοῦ περιβάλλοντός της γιὰ νὰ προεκταθῆ σ' ἕνα ἀδηλο ἀκόμη μέλλον. Οἱ χτεσινὲς ἀξίες ἀναθεωροῦνται καὶ νέες μπαίνουν στὴ θέση τους. Ἐνα ὄγκιο ὀρισμένων τάσεων δυνεὶ τὴν ἀνήσυχη ἀτμόσφαιρά μας καὶ ἕνας θετικισμὸς ἀπέραντος ζητᾷ νὰ φωλιάσῃ μέσα στὸ εἶνε μας καὶ νὰ μᾶς ἐπιβάλλῃ τὸν «θετικὸ νοῦ».

Μέσα σὲ μιὰ τόσο πυρετώδη κοινωνικὴ ζωὴ, εἶναι βέβαια ἀπαραίτητο νὰ κρίνεται μ' αὐστηρότητα κάθε νέα φουρνιὰ ἰδεῶν τυπωμένη σὲ βιβλίο.

Οἱ πολιτισμένες ἰδέες γίνονται δεκτές. Ἡ ἄλλες οὔτε προσέχονται κἂν. Μπορεῖ νάνα ὄρατες, ὄχι ὅμως θετικές. Καὶ κάθε τι τὸ μὴ θετικὸ, εἶναι ἀπορριπτό γιὰτὶ ἀνάγεται σὲ μιὰ λογοτεχνία κοριτσιίστικων κατωμάτων κι' ὄχι ἀντρίστικων ἐκδηλώσεων. Τὸ βιβλίο τοῦ κ. Σφακιανᾶκη εἶναι ἀπ' τὰ πολιτισμένα. Φαίνεται πὸς γράφτηκε ἀπὸ μιὰν ἐσωτερικὴν ἀνάγκη κι' ὄχι ἀπὸ φιλολογικὴ κενοδοξία. Εἶναι βιβλίο μὲ δικαιολογημένη τὴν ἐκδόσή του. Δὲν παρουσιάζει βέβαια «παταγῶδες ἐνδιαφέρον» οὔτε εἶναι καμμιά λογοτεχνικὴ ἀ π ο κ ἄ λ ν ψ η. Ὡστόσο, εἶναι ἕνα βιβλίο ἐξαιρετικὰ καλογραμμμένο. Περιέχει μιὰ σειρά ἀπὸ διηγήματα, πὸν ὅλα τους ἔχουν γιὰ θέμα τὴν ζωὴ τῶν ἀνθρώπων πὸν πόνεσαν, γιὰτὶ ὑπῆρξαν πάντα ταπεινοὶ καὶ μοιραῖοι. Δὲν λείπει ὡστόσο καὶ τὸ ἐρωτικὸ καὶ τὸ σεξουαλικὸ μοτίβο.

Ἐκεῖνο ὅμως πὸν δίνει τὴν ἀληθινὴν ἀξία στὰ διηγήματα τοῦ κ. Σφακιανᾶκη εἶναι ἡ λεπτὴ δεξιότητά του μὲ τὴν ὁποία χωρὶς νὰ κἀν ἀφορισμὸ οὔτε σ κ ὀ π ι μ η φιλολογία, δίνει ἀναγλυφικὰ καὶ χωρὶς φραστικὲς ὑπερβολές τὸ ἀνθρώπινο παρᾶτονο γιὰ τὴν ἀδικία τῆς ζωῆς μοῖρα.

Ὁ «Πόθος τοῦ Θεοφύλακτου» τὸ «Sacra famiglia» καὶ οἱ «Μοιραῖοι», εἶναι διηγήματα πὸν ἀφίγουν ὑστερ' ἀπὸ τὸ διάβασμά τους ἕνα συμπέρασμα, ἕνα συλλογισμὸ, καὶ ἀναγκάζουν τὸν ἀναγνώστη νὰ σκεφθῆ ἐπάνω στὸ ἴδιο θέμα τους.

Τὸ ἀριώτερο ὅμως διηγημᾶ του εἶναι οἱ «Σκελετοὶ πὸν φθηνοῦν». Ἐνα τραγικὸ στὸ βάθος του ἐπεισόδιο τοῦ μεταπολέμου, πὸν δείχνει ὅλη τὴν κομωδία τῆς ἐπίγειας ζωῆς καὶ φέρνει ὡς κεντρόφυγα δύναμη κάθε ἀνθρώπινης πράξης, τὸ ἐνστικτὸ τῆς αὐτοσυντήρησης.

Τὸ βιβλίο τοῦ κ. Σφακιανᾶκη εἶναι ζωντανό, ἀκόμη εἶναι καλογραμμμένο. Καὶ ἀκόμη πολιτισμένο. Ὁ κ. Σφακιανᾶκης λέει κάτι πὸν νομίζει πὸς πρέπει νὰ εἰπωθῆ γιὰτὶ εἶναι καιρὸς. Ἡ λογοτεχνικὴ ἀξία τοῦ βιβλίου του δὲν πρέπει νὰ ὑπολογίζεται τόσο, ὅσο ἡ ἀξία τοῦ διανοητικοῦ μοτίβου, πὸν ἀνάγκασε τὸν κ. Σφακιανᾶκη νὰ ἐκφράσῃ σὲ διηγημᾶ ὅ,τι ἔκρυβε μέσα του σὲ σκέψη καὶ ἀρχές.

ΓΙΩΡΓΗ ΙΩΑΝΝΟΥ: «Φατχία», (Διηγήματα).

«Η «Φατχία» είναι ένα βιβλίο που πρέπει να προσεχτεί, όχι γιατί παρουσιάζει καμιάν εξαιρετική λογοτεχνική αξία, μά γιατί η μανιέρα του γραψιματός της κι' η πρωτότυπη υπόθεσή της άφινουν να διαφαίνεται ένας νέος λογοτέχνης που, όσο και να στερείται πείρα, δέν στερείται όμως ταλέντου. Ίδιαίτερα ο διάλογος, η περιγραφή κι' η διηγηματογραφική οικονομία στην απόδοση των τύπων που κινεί, κάνουν εντύπωση. Ο κ. Ιωάννου δέν έχει ζήσει μοναχά ως Έλληνας. Έζησε και σέ τόπους ξένους και κακούς, και γέυτηκε τό φαρμάκι της απογοήτευσης. Ακόμη είδε ξένους ανθρώπους, νέους τρόπους λογικής, συγχρονίστηκε με τό διεθνικιστικό πνεύμα και δοκίμασε την πίσρα της ζωής όχι μόνο της Έλληνικής μά και της ξένης.

Γι' αυτό στο πρώτο του αυτό βιβλίο περιγράφει έντονα ό,τι είδε, σέ μιά σειρά από καλογραμμένα διηγήματα—τά περισσότερα ήθογραφικά—στά όποια ξεχωρίζει για την λεπτή αποδοτικότητα του σέ μορφές και ήθη ή «Φατχία».

Στό διηγημα αυτό παίρνουν ζωντανή ύπσταση τά περίεργα ήθογραφικά αισθηματά που διέπουν τις κοινωνικές σχέσεις των λαών της θερμής ήπειρου. Βέβαια ο κ. Ιωάννου δέν κάνει περιγραφή ήθιμων. Απλούστατα, διηγείται μιάν ιστορία αγιατής, όπου τό μίσος κι' ή λατρεία συγκεράζονται σ' ένα άλλόκοτο αίσθημα εκδικησης.

Η «Φατχία» είναι τό κέντρο των άλληλοσυγκρουόμενων αισθημάτων, που δημιουργήθηκαν από μιάν επιπόλαιη υπόσχεσή της, σέ δύο διαφορετικούς ανθρώπους. Τά υπόλοιπα διηγήματα δέν παρουσιάζουν τό ένδιαφέρον της «Φατχίας». Είναι όμως ό-μως όλα τους γραμμένα προσεχτικά και με σιτία.

Δέν λογαριάζω τον πρόλογο που προετάξε στό βιβλίο του ο κ. Ιωάννου. Ήταν μιά άποτυχημέ ή έμπνευση που σέ άπερίσκεπτη στιγμή πραγματοποιήθηκε, ασφαλώς, από ύποδείξεις τρίτων που θέλουν παντού νά έχουν τον λόγο—για λόγους...φιλολογικού πατάγου. Γενικά ή «Φατχία» είναι ένα ζωντανό βιβλίο. Ό νέος συγγραφέας του υπόσχεται. Και μεις θα περιμένουμε ύπομονετικά.

MIX. ΧΑΝΝΟΥΣΗΣ

Γ. ΒΑΦΟΠΟΥΛΟΥ: «Τά ρόδα της Μυρτάλης», (ποιήματα).

Τά «Ρόδα της Μυρτάλης», είναι ένα ολοκληρωμένο βιβλίο που κλείνει μέσα του έναν κόσμο συναισθημάτων ανθρώπινων, ένα εσόψυχο άνθρωπου, που δονείται πλέ-ρια από την σύγχρονη εποχή.

Η έμπνευση του κ. Βαφοπούλου είναι πηγαία, τά θέματα πρωτότυπα, οί στίχοι ρέοντες, γλυκείς, άρμονικοί. Τά νοήματα όλα γύρω από τον συναισθηματικό κόσμο μιάς υπάρξης βοθειά πονεμένης, θα λέγαμε βαρυστημένης από τό σύγχρονο περιβάλλον και άηδιασμένης από την επιπολαιότητα της σύγχρονης ζωής:

Μέρα, πιερό ένδεχόμενο γεμάτη, άργεις!
Τά είκοσιέξι μου χρόνια άπανδημένα
άπό τη μάταιη άναμονή μιάς νέας, αυγής,
τη δικαίωση ζητούν τώρα άπό σένα..

Μά εκείνο που χαρακτηρίζει περισσότερο τό βιβλίο του κ. Βαφοπούλου, είναι μιά άτέλειωτη πικρία για τό μάταιο ανθρώπινο μόχθο:

Της άνεργης ζωής μου ίδου ο άπολογισμός:
Λίγοι μονάχα στίχοι—τι ειρωνία!
Πόνος πολύς και ψυχικός άπανδημός
κι' ός κορώνις θανάσιμη άγωνία...

Πολλά τραγούδια του είναι έρωτικά. Άρκετά άπ' αυτά συνδυάζουν μιά λεπτή ψυχολογική παρατηρητικότητα με μιά δυνατή ζωηρότητα περιγραφής, έτσι που νά δημιουργούν μιάν εντύπωση εξαιρετική:

Ή νύχτα άπόψε τάρωμα της ήδονής σκορπάει ξανά
και μιά άνεξήγητη χαρά στη σκοτεινιά της κλείνει
έλα, Μυρτάλη, ό έρωτας τρελλός άπόψε ξαγρυπνά
κι' έξάλλος σπάει τό τόξο του στη νυφική μας κλίνη..

Γιά την πρωτότυπη οδσία και μορφή τους ξεχωρίζουμε: τό «Βάρβαρο» την «Έρω-

τική Όλονυχτιά», τον «Έξαγνισμό» την «Απόφαση» τη «Δικαίωση», και την «Σταδιοδρομία», όπου είναι όμως φανερή ή επίδραση Καρυωτάκη. Γενικά σ' όλα τά ποιήματα της καλής αυτής συλλογής, από τό πρώτο μέχρι τό τελευταίο, μάς φανερόνεται ο γνήσιος έργάτης του στίχου που παθαίνεται, συγκινείται από την γύρω του ζωή και θέλει νά ξεωτεριεύσει την ψυχική του κατάσταση, χωρίς την παραμικρή εκζήτηση αλλά μ' έναν τρόπο που μάς συγκινεί και που μάς άφίνει νά διαισθανόμαστε ακόμα πλουσιότερο, γονιμότερο κι' εκλεκτότερο τό κατοπινο έργο του νέου ποιητή.

ΗΛΙΑ ΠΑΡΙΟΥ: «Πρώτες Νότες», (Ποιήματα).

Ο κ. Πάριος έχει την ευκολία της κατασκευής του καλού στίχου. Δέν πολυσκοτίζεται όμως νά ταιριάξει σφικτά τό νόημα με τη ρίμα. Η κυριολεξία του είναι αδιάφορη. Έτσι, άνάμεσα στα 21 ποιήματα της συλλογής του, με μεγάλη επίεικεια θα μπορούσε κανείς νά χαρακτηρίσει ως «καλούτσικα» έλάχιστα άπ' αυτά—3-4 τό πολύ—και νά τά παραδεχτεί για ποιήματα. Τάλλα όλα είναι άλλα στιχουργικά παιχνιδίσματα. Αλλά που ξεχωρίζουμε είναι: ή «Ιστορία» οί «Θεαταί»—που είναι ίσως και τό καλύτερο της συλλογής—«Τι θλιβεροί» και τό «Χωριάτικο γιορτάσι».

Κι' αυτά, όσο λίγα κι' όσο μέτρια κι' άν είναι, είναι ικανά νά μάς προδιαθέσουν ευνοικά για τον νέο ποιητή και νά μάς γεννήσουν τη βίασιμη έλπιδα πώς ο κ. Πάριος δέν στερείται όλοτελα κάποιας μικρής ποιητικής φλέβας, μά που για νά εκδηλωθή χρειάζεται κάποια στοργική καθοδήγηση και πολύ διάβασμα.

ΜΙΜΗ ΘΑΜΜΕΝΟΥ—ΜΑΝΔΑΡΗ: «Δοξαριές», (Ποιήματα).

Όμολογούμε έδώ, πώς από κάποια του κοινούτυπα στιχουργήματα της κακής ώρας, που είχαμε κατά καιρούς διαβάσει σ' έβδομαδιαία περιοδικά, δέν είχαμε σηματούσει και τόσο καλή εντύπωση για τό φιλολογικό όνομα του κ. Θαμμένου. Τώρα που διαβάσαμε τό...πρώτο του βιβλίο, χάσαμε και την παραμικρότερη εκτίμηση που του είχαμε.

Οί «Δοξαριές» του, που μάς τις παρουσιάζει με... άπαιτήσεις (βλέπε τις άμμητες για τό θρόσος του, προλογικές λεξούλες) δέν είναι παρά μιά σειρά από φτιαχτούς και άνούσιους στίχους που φέρνουν από τον πρώτο ως τον τελευταίο τη σφραγίδα της ρουτίνας και της προχειρότητας. Έκείνο που λέμε «έμπνευση» λείπει όλοτελα από τους στίχους του, που τό σύνολό τους χαρακτηρίζει μιά άνιαρή, κοινούτυπη αισθηματολογία και μιά άνυπόφορη εκζήτηση:

Τράβα τό δρόμο στη ζωή και πίστευε πώς θάβρης
νά σέ πλανέψη κάποιος νεύς πολύ στην όμορφιά του
νά σου μιλήσει πιό γλυκά 'πό μένανε γι' άγάπη
νά νοιώσης σύγχορμ' ήδονη άπ' τα θεράμια φίλιά του...

Τον στίχο αυτό, δέν τον διάλεξα επίτηδες: τέτοιοι είναι όλοι της συλλογής. Κι' αυτό είναι που μάς άπελπίζει όλοτελα και μάς άναγκάζει νά του πούμε τόσο, όμιά πώς με τό νάναι κανείς έρωτευμένος δέν σημαίνει πώς είναι και...ποιητής...

ΓΙΑΝΝΗ ΦΛΙΑΣΙΟΥ: «Ποιητικές Δοξαριές», (Ποιήματα).

Δέν θα θέλαμε ούτε και μ' αυτή τη...συλλογή ν' άσχοληθούμε λεπτομερειακά. Μά και νά θέλαμε: Άπό πού ν' άρχίσουμε και πού νά τελειώσουμε; Τι ν' άφήση κανείς και τι νά πη; Η «Ποιητικές δοξαριές» είναι και αυτές μιά σειρά από προχειρογραμμένα πρωτόλεια της κακής ώρας που ο κ. Φλιάσιος θέλει σώνει και καλά νά μάς παρουσιάσει για...ποιήματα! Άκανόνιστοι οί στίχοι του, άτεχντοι, και οί όμοιοκαταληξίτες φτωχές και βιασμένες. Φέρνω ένα πρόχειρο παράδειγμα:

Χνώτο με χνώτο, άράδο μ' άράδα
πάντα σεγνόμαστε μες στο λαγούμι
μάς φτάνει ένός παλμού πυράδα
και λιγάκι για φαί νεροζούμι!...

Όυτε ίχνος πρωτοτυπίας. Η άνυπόφορη κοινοτοπία τους και οί λαϊκές σάν τις παρακάτω εκφράσεις σοκάουν κατά τον άσχημότερο τρόπο:

Στεφάνι θάπλεκα μ' αὐτά, φίλη μου στοχάσου,
νὰ τὸ φρούξ γιὰ στόλισμα στὰ μαῦρα τὰ μαλλιά σου
μὰ τώρα σεῖς σίγχοι ἄψυχοι καὶ δίχως μύρω διαά, (sic)
ἂν τίποτε δὲν μοῦχετε, μοῦχετε ὅμως τὴν καρδιά...

'Ακόμα σ' ἔνα τὸν ποιήμα μὲ τὸν τίτλο «ὁ Προδότης» μαθαίνουμε κατάπληχτοι πὼς οἱ «παλμοί...περπατοῦν πεζοί!». 'Αξίζει τὸν κόπο νὰ μεταφέρω ἐδῶ κι' αὐτὸ τὸ ἀμίμητο τετράστιχο:

Ζωσμένοι στὴ σιγή, οἱ παλμοί σου θὰ περνοῦν
περπατώντας πεζοὶ πάντα φορὶν θὰ γεννοῦν!...

Στὸν κ. Φιλιάσιο, πὸς εἶναι καὶ φίλος μας, θὰ δίναμε μιὰ εἰλικρινῆ συμβουλή: Νὰ φροντίσῃ νὰ ἐξαφανίσῃ ὅσο πιὸ γρήγορα τὸ βιβλίο αὐτὸ, πὸς τόσο τὸν κακοσυσταίνει κι' ἄς ἀρχίσει νὰ διαβάξῃ, ἂν θέλῃ νὰ παρουσιάσῃ μιὰ μέρα ἕν α ἄληθινὰ λογοτεχνικὸ ὄνομα.

Μ. ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ

ΟΙ ΓΝΩΜΕΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΜΑΣ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ἢ ΑΓΝΟΙΑ;

ΒΑΡΝΑΛΗΣ - ΘΕΟΤΟΚΑΣ

Χωρὶς νὰ ἔχω ἐπιρροαστῆ ἀπὸ καμμιά πρωτοπορευιακὴ ἢ προλεταριακὴ υπεράσπιση, μὰ οὔτε καὶ ἀπὸ καμμιά φασιστικὴ πολεμικὴ γύρεψα νὰ καταλάβω, γιὰτὶ φράφηκε στὴν «'Ιδέα» 'Αρ. 2 ἀπὸ τὸν κ. Γ. Θεοτοκά, ἐκεῖνος ὁ λίβελλος γιὰ τὸ ἔργο τοῦ κ. Κ. Βάρναλη.

"Ἐνα ἀπὸ τὰ δύο:

"Ἡ κάποιον μῖσος προσωπικὸ ἢ φιλολογικὴ ἀντιζηλεία, ἢ ἀδυναμία στὸν σχηματισμὸ μῖς κρίσης γιὰ ἕνα ἔργο πὸς ἀντιπροσωπεύει τὸν Κ. Βάρναλη.

"Τὸς νὰ συμβαίνει καὶ τὰ δύο. Γιατὶ ἀλλοίως δὲ θὰ μεταχειριζότανε φράσεις τόσο χυδαῖες ὡς ἀνθρώπος, μὰ οὔτε καὶ θὰ ξέφευγε ἀπὸ τὸ χνάρι μῖς ἀνάλυσης, σύμφωνα μὲ τὰ ἰδανικά ἢ τὴν ἰδεολογία, τὴν ὁποία ἕνας κριτικὸς πρέπει νὰ σέβεται.

"Ἡ ἰδεολογία δὲν παίζει κανένα ρόλο στὴν τέχνη. "Ἡ τέχνη ἦτανε, εἶναι καὶ θὰ εἶναι τὸ σουροτῆρι κάθε περιπέλοκῃς ἢ ἀπλῆς, παλιᾶς ἢ καινούργιας, εἰρηνικῆς ἢ ἐπαναστατικῆς ἰδεολογίας, πὸς ἔχει μπλέξει τὸν συγγραφέα στὶς ἀντιλήψεις του.

"Ὁ κ. Θεοτοκάς δὲν ἔκανε κριτικὴ τέχνης" ἔκανε πολεμικὴ προσώπων καὶ ἰδεολογίας, βγήκε στὸ δρόμο κι' ἀρχισε νὰ βροῖξῃ καὶ νὰ χυδαίολογῇ. "Ἄρα ὁ κ. Θεοτοκάς, μποροῦμε νὰ ποῦμε, δὲν εἶναι κριτικὸς, δὲν εἶναι τεχνίτης οὔτε καν λόγιος μὲ προσόντα, εἶναι ἕνας κοινὸς ἀνθρωπάκος μὲ πάθη καὶ ὄχι μὲ φιλολογικὰ τίμα ἐνστικτικὰ προικισμένος.

Θέλησε νὰ δείξῃ πολυμάθεια ὁ κ. Θεοτοκάς καὶ ἀνάφερε τὸν Jaurès καὶ παρακάτω τὸν Πασκάλ καὶ τὸν Γκαῖτε.

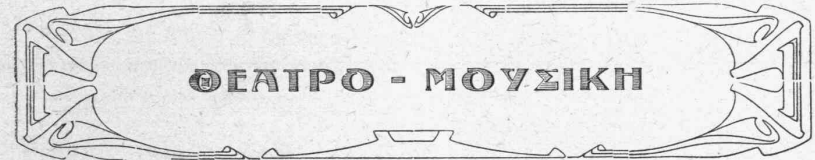
Τὶ σχέση ἔχει ὁ Jaurès μὲ τὸν Πασκάλ καὶ μὲ τὸ Γκαῖτε, ἄλλο τόσο θᾶξ ἀσφαλῶς καὶ ὁ κ. Θεοτοκάς μὲ τὴν τέχνη καὶ μὲ τὴν κριτικὴ.

Λυπᾶμαι πὸς σήμερα δὲν μὲ παίρνει ὁ καιρὸς οὔτε καὶ ὁ χῶρος νὰ δώσω ἐδῶ μιὰν ἀνάλυση κριτικὴν στὸ ἔργο τοῦ Κ. Βάρναλη. Θὰ τὸ κάνω μὲ μεγάλη μου ὄμως εὐχαρίστηση σὲ πρώτη εὐκαιρία πὸς θὰ μοῦ δοθῇ, ξεκινώντας ἀπὸ τὸ ἴδιο μοτίβο, ἀπὸ κεῖ π' ἀρχίνησε ἢ χυδαῖα ἀναρμολογητὴ πολεμικὴ τοῦ κ. Θεοτοκά.

ΛΙΑΝ ΠΡΙΟΝΙΣΤΗ

ΣΗΜ. «ΞΕΚΙΝΗΜΑΤΟΣ»:

Φιλοξενοῦμε τὴν παραπάνω ἀπάντησιν τῆς κ. Λιλῆς Πριονιστῆ, στὸ ἄρθρο πὸς γράφτηκε ἀπ' τὸν κ. Γ. Θεοτοκά, στὸ 2ο τεῦχος τῆς «'Ιδέας», γιὰ τὸ «Φῶς πὸς καίει» τοῦ κ. Κ. Βάρναλη, μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν ν' ἀσχοληθῶμε ἰδιαιτέρως μὲ τὸ παραπάνω βιβλίο σὲ προσεχῆς τεῦχος μας, βάζοντας ἔτσι τὰ πράγματα στὴ θέση τους.

ΘΕΑΤΡΟ

Ὁ «ΠΟΠΟΛΑΡΟΣ» — Γρηγ. Ξενοπούλου

Τὸ τελευταῖο ἔργο τοῦ κ. Γρ. Ξενοπούλου πὸς παίχθηκε στὸ «'Ἐθνικὸ», ἦταν μιὰ ἀληθινὴ καλλιτεχνικὴ ἀπόλαυση. Καὶ σ' αὐτὸ, δὲν συντέλεσε μόνον τὸ ἄριστον ἀνέβασμα τοῦ ἔργου, οὔτε τὸ μελετημένον παίξιμο τῶν ἠθοποιῶν. Συντέλεσε αὐτὸ τὸ ἴδιο ἔργο, πὸς εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα θεατρικὰ κομμάτια τοῦ συγγραφέα, μὲ ἔντονον ἠθογραφικὸ χαρακτήρα.

Ὁ κ. Ξενοπούλος, πὸς ἔχει προσφέρει ὡς τώρα στὸ Ἑλληνικὸ θέατρο ἔργα ἀναμφισβήτητης ἀξίας κι' ἔχει διαγράψῃ τὴν ἀρχὴ μιᾶς γόνιμης θεατρικῆς παραγωγῆς ἀπὸ χρόνια, μὲ τὸν «Ποπολάρου» του, ἔρχεται νὰ μᾶς ὑπενθυμίσῃ πὼς ἡ ἐκτίμησιν μᾶς στὴν φιλολογικὴ ἐργατικότητα καὶ ἀποδοτικότητα του, δὲν πρέπει νὰ κλονιστῇ οὔτε κατὰ κεραία.

Ὁ «Ποπολάρου» εἶναι μιὰ ζωντανώτατη Ἑλληνικὴ ἠθογραφία, Ζακυνθινὴ εἰδικώτερα, ὅπου κινούνται τύποι ἀληθινοὶ καὶ αἰώνιοι. Στὴ σκηνὴ μᾶς παρουσιάζεται ἡ Ζάκυνθος, καὶ μάλιστα ἡ Ζάκυνθος τοῦ 1880, ὅπου ἐπιζῆ ἀκόμη τὸ παλιὸ καθεστῶς τοῦ ἀριστοκρατικῶς φεουδαρχισμοῦ.

Μεσ' στὸ καθεστῶς αὐτὸ, ὅπου τὸ ἀστικὸ ἰδανικὸ χάνεται κι' ἐξαφανίζεται, ἡ οικογένεια τοῦ ἀρχοντα Ντιμάρου ζῆ μιὰ ζωὴ περήφανη κι' ἐγωιστικὴ, ἔχοντας συναισθήσῃ τῆς ὑπεροχῆς τῆς ἀπὸ τίς ἄλλες γεννιές, ὅπως τῶν «Ποπολάρου», πὸς προσπαθοῦν ὁλοένα νὰ τοὺς φθάσουν. Ὁ Ροβέρτος Μπράου, ὁ γιὸς ἑνὸς πλούσιου Ἑλληνοἀγγλοῦ ἔμπορου ἀπ' τὴν Κεφαλλονία, εἶναι ὁ τύπος πὸς ζωντανεύει τὴν μικτὴ Ἑλληνοαγγλικὴ γάσσα, ἀλλὰ καὶ τὴν «mantalité» τῆς. Ὁ Ζέππος Πεμπονάρης, ὁ «Ποπολάρου» τοῦ ἔργου, εἶναι ἄλλος τύπος ἀμίμητος. Γιὸς ἑνὸς πλουτήσαντος σταφιδέμπορου, φοιτητῆς, ποτισμένος μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἰσότητος, δὲν παραδέχεται τ' ἀναχρονιστικὰ ἐμπόδια πὸς τοῦ ἀπαγορεύουν νὰ φτάνη ὡς τὴν ἀγαπημένην του κοντεσσίνα Τερρέζα, τὴν κόρη τοῦ κόντε Ντιμάρου.

Ἐνας δυνατὸς τύπος. Λιγότερο ζωντανὴ στάθηκε ἡ κοντεσσίνα Ἐλντα, ἡ ἀρχοντοπούλα πὸς ἀγαπᾷ τὸν Ποπολάρου καὶ δὲν τὸν ἀγαπᾷ. Ρόλος δύσκολος, πὸς ἡ κ. Μιράντα Θεογάρη δὲν κατόρθωσε νὰ τὸν ἀποδώσῃ ζωντανά. Κολότατοι στοὺς ρόλους τους ὁ κ. Παρισκευᾶς, στὸν ρόλο τοῦ κόντε Ντιμάρου, ὁ κ. Δενδραμῆς, ὁ κ. Ἀρώνης. Ὁ κ. Παπαγεωργίου στὸν ρόλο τοῦ ἄλλου ποπολάρου, δημιούργησε ἕναν χαριτωμένον τύπο. Ἡ κ. Παξινοῦ, ὡς Ζακυνθινὴ ἀρχόντισσα, ὑπέροχη. Ἡ κ. Λ. Ἡσσία, ὡς Τερρέζα, πολὺ ἐπιτυχῆς. Τὸ ἴδιο καὶ ἡ δ. Μανωλίδου, ὡς κοντεσσίνα Κριάρα. Διόλου προσεκτικὴ ἡ δ. Ν. Μαρσέλλου. Ὁ κ. Δεάτουνης ἔξαιρετικος.

Τὸ ἔργο τοῦ κ. Ξενοπούλου, γενικὰ ὑπῆρξε μιὰ ἀληθινὴ ἐπιτυχία. Τὸ «'Ἐθνικὸ» κατόρθωσε νὰ παρουσιάσῃ κατὰ ἄριστον ἀπὸ κάθε ἄποψη, πὸς συνετέλεσε περισσότερο σ' αὐτὸ ἢ θεατρικὴ πείρα τοῦ κ. Ξενοπούλου.

Τάχα νὰ πιστέψουμε ὅτι ὁ ἐνθουσιασμὸς μὲ τὸν ὁποῖον ὑπεδέχθηκε τὸν «Ποπολάρου» τὸ πολὺ κοινὸ, θὰ γίνῃ ἕνα διδάγμα στοὺς διευθύνοντας τὸ Ἑθνικὸ θέατρο γιὰ νὰ μᾶς παρουσιάσουν καὶ ἄλλ' Ἑλληνικὰ ἔργα;

ΜΑΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ

Μὲ τὴν ἀναφόρσιν τοῦ κ. Λ. Μητροπούλου γιὰ τὴν μεγάλην του καλλιτεχνικὴν περιουσία, χάσαμε μιὰ σπάνια μουσικὴ ἀπόλαυση, πὸς μᾶς χάριξε ὁ λαμπρὸς μας μαέστρος καὶ ἡ διαλεχτὴ του ὀρχήστρα.

Την απόλαυση όμως αυτή μας την δίνει τώρα, μπορούμε να πούμε, ή νεοσύστατη συμφωνική ορχήστρα του κ. Αντιόχου Εὐαγγελάτου.

Έτσι, οι επιτυχίες αυτές συναυλίες, που από φορά σε φορά καλύτερεύουν, φτάσανε κιόλας τις έφτά.

Η έβδομη συναυλία που υπερέβη σ' επιτυχία κάθε προηγούμενη, από κάθε άλλη έκτελεση, δικαιώσε τις ελπίδες μας και μας ικανοποίησε με το παρλάτω.

Ύστερ' από την εισαγωγή της Ιστιγενείας έν Αύλαδι (Gluck), της οποίας δόθηκε ανάγλυφη, ή λιτή αρχιτεκτονική και ή συντηρητική της μεγαλοπρέπεια, άκούσαμε τη συμφωνία (άρθρ. 85) του Haydn. Ο κ. Εὐαγγέλατος, διηύθυνε με μιγνχέτα σταθερή και με πολλή μουσικότητα διεμήνευσε την ώραία αυτή συμφωνία του «Μαίτρο», ή οποία είναι χυμένη στην ώραϊότερη φόρμα που μπορεί να νοηθή γιό Συμφωνία. Το Adagio και το Menuetto, θαύματα άποδόσεως. Το φινάλε μονάχα, θά θέλαμε νάδινε περισσότερο την έντύπωση τέλους. Η έκλογή της Συμφωνίας, έκτός του Haydn για τό πρόγραμμα, ήταν άριστη.

Τό πρώτο μέρος της συναυλίας τελείωσε με τό ρετσιτατίβο την άρια του «Ορφέα» του Gluck, όπου άκούσαμε ως σολίστ την Διδα Ελένη Νικολαΐδη. Η φωνή της είναι θεαμή και ή άπόδοσή της αισθηματική. Έκείνο που χαλάει τά πολλά της φωνητικά χαρίσματα είναι τό τρέμολο. Μουσική του είδους του Gluck, φαίνεται τις ταιριάζει πολύ και γι' αυτό της συνιστούμε να προτιμά τέτοια μουσική.

Τό δεύτερο μέρος άρχισε με τρία τραγούδια (Μοιρολόϊ—Νανούρισμα—Τό Καράβι) του κ. Πονηριδίου, τά οποία σε άλλη περίπτωση δε θά κρίναμε καθόλου. Έπειδή όμως υπάρχουν μερικοί οι όποιοι συνήθισαν να πιστεύουν πως μπορούν να έπιμηθούν έπειδή είναι... ρεκλαμαδόροι, δε θ' άποσιωπήσουμε τις κρίσεις μας.

Τά κομμάτια αυτά είναι μιá Ρωμέϊκη μουσική σαλάτα. Ούτε «στόλ» έχουν, ούτε νορηχίστρωση της προκοπής, ούτε τονικότητα. Έκείνο όμως που κατ'έξοχην τους λείπει είναι ή έμπνευση: Στείρα σ' όλη τη γραμμή. Όσο τ' άκούει κανείς προσεχτικά, τόσο τους βρίσκει και έλλειψεις. Βλέπετε τά σφιλμάτα τους και οι έλλειψεις τους είναι τέτοιες, που δεν μπορεί να τις παραβλέψη κανείς. Η αισθητική τους άπ' τό άλλο μέρος έντελώς συγκεχυμένη και σκοτεινή. Άφίστε ότι για τη Διδα Νικολαΐδη και την ορχήστρα ήταν σαν ένα...σάλτο—μορτάλε. Πάντως, συγχάριουμε τόν μαέστρο τή σολίστα και τή ορχήστρα, μόνο και μόνο γιατί έκαναν έναν άθλο με την άνάληψη της έκτελέσεως τέτοιας μουσικής.

Τούλάχιστο, κάτι που μας παρουσίασε ο κ. Οικονομίδης πρό καιρού του κ. Πονηριδίου, κάτι έλεγε: είχε επί τέλους μοτίβο, μιá κεντρικήν ιδέα και άνάπτυξη καλή. Αυτό τό τελευταία όμως, βγαίνουν από ιά όρια, έκτός εάν ο κ. Πονηριδίους φιλοδοξεί να γίνη ό «Έλλην Στραβίνσκι».

Μιά Σουΐτα του Bijet (Jeux d' enfants), μας γίομισε δροσιά και χάρη. Η άτιμόσφαιρα που δημιουργεί, φυσικώτατα παιδική, τά θέματα της ψυχολογημένα και τά μέσα έκφράσεως άπλά και δημοφα.

Τά θέματα και τό στόλ της σουΐτας αυτής, έχουν άρκετήν ομοιότητα με τις παιδικές σκηνές του Shumman' διαφέρουν μονάχα στη λεπτότητα και στην ήχητική, θά λέγαμε, φινέτσα, χαρακτηριστικά άναμφισβήτητα του συνθέτου των παιδικών σκηνών.

Και για να τελειώνουμε, τό άριστουργηματικό βόλς «Ό ώραϊος γαλάζιος Δούναβης», ήταν τό έπισφράγισμα του έκλεκτου προγράμματος της Της συναυλίας.

Κάθε φορά που θ' άκούσουμε τό γέννημα αυτό της μεγαλοφρίας του J. Strauss, δεν μπορούμε, παρά να εκδηλώσουμε τό θαυμασμό μας στην αϊώνια φύση, με τις άγέραστες καλλονές. Είναι άπάνταστη ή νοσταλγία και οι γλυκές πόθοι που ένπνούν στην ψυχή μας, όταν άκούμε τις μαγεμένες νότες του «Βάλς του Δουνάβεως».

Ό κ. Εὐαγγέλατος υπήρξε άπαραμίλλος στη συναυλία αυτή και απέσπασε τ' άύθρομητα χειροκροτήματα του πολυπληθούς άκροατηρίου του.

Άκόμα, ένας ειλικρινής έπαινος και για την ορχήστρα.

K. K.

ΤΟ «ΞΕΚΙΝΗΜΑ» ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΟΙ

Άπό τό σημερινό τρίτο φύλλο του, τό «Ξεκίνημα» ακολουθώντας πιστά τό πρόγραμμά του, αφιερώνει τις σελίδες του άποκλειστικά για τους νέους κρατώντας όμως πάντα λίγες σελίδες φιλόξενες για κάθε δόκιμο λογοτέχνη.

Με την ευκαιρία αυτή τό «Ξεκίνημα», που άνήκει, δικαιοματικά μπορούμε να πούμε, σ' όλους τους νέους που γράφουν, ζητάει άπ' αυτούς μερικά άνταλλάγματα, άπαραίτητα για την σταδιοδρομία τους.

Και πρώτα—πρώτα: Έχουμε την άπαιτήση από τους νέους, να είναι έκλεκτικοί στά θέματα και στά μοτίβα που παίρνουν και να προσέχουν πολύ, πάρα πολύ στην έκτέλεση. Να κνηγάνε την πρωτοτυπία και ν' άποφεύγουν όσο μπορούν την κοινοτυπία. Όλοι λίγο—πολύ παρασυρόμαστε από ένα εύκολο θέμα, που όμως έξω ελάχιστων εξαιρέσεων, είναι ή αιτία της άποτυχίας.

Νά φροντίζουν να μην προχειρογράφουν, ούτε και να γράφουν με τό «σωρό». Γιατί τότε δεν θά μπορούσαν ν' άποφύγουν την εκξήτηση. Κάθε τι που γράφουν να φροντίζουν να του δίνουν ζωή, κίνηση, νεύρα, αίσθημα, μα μ' έναν τρόπο άπλό,φυσικό, με κάτι που να προδίδη τό πηγαίο, τό αυθόρμητο.

Νά μην άρκοούνται να γράφουν μόνον καλά. Δεν είναι άρκετό για να έπιβληθούν. Για να έπιβληθώ σήμερα ένας νέος λογοτέχνης πρέπει να ξεχωρίσει άπ' τους άλλους. Κι' αν οι πολλοί δεν τον προσέχουν, κάποιος θά βρεθή, έστω κι' άργότερα, να τον άναδείξει. Για τό σκοπό μάλιστα αυτό τό «Ξεκίνημα» από τό προσεχές φύλλο του θ' άρχίση να παρουσιάζη πάντα δυό νέους λογοτέχνες που ξεχωρίσε είτε από τη συνεργασία τους, είτε από τον κύκλο της «Φιλολογικής Συντροφιάς» του—που έσημείωσε δημολογουμένως πρωτοφανή επιτυχία σε συγκέντρωση έκλεκτών νέων λογοτεχνών, είτε από νέους που από καιρού τους έχουμε παρακολουθήσει σε διάφορα άλλα περιοδικά.

Θάχαμε άκόμα να συστήσουμε και τό εξής: Οί νέοι λογοτέχνες που μένουν στην Άθήνα ή στον Πειραιά, άντι να μας στέλνουν τη συνεργασία τους, να περινονηκαμιά Κυριακή άπόγευμα άπ' τα γραφεία μας για να συζητούμε και να κρίνουμε μαζί τους, κάθε τι δικό τους.

ΤΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΒΡΑΒΕΙΑ

Ύστερ' άπ' τόν τόσο θόρυβο που έγινε γύρω άπ' τα περίφημα Κρατικά βραβεία, ο κ. ύπουργός της Παιδείας έκρινε εύλογο να εκδηλώση έπιφυλάξεις για την άπονομή τους.

Πολύ καλή ή στάση του κ. Ύπουργού. Δεν ξέρουμε όμως από ποιαν αιτία ώρμήθηκε για να πάρη την παραπάνω άπόφασή του, που άργά ή γρήγορα έπρεπε να παρθή, τουλάχιστο για να περιωσθή τό γόητρο που χαρακτηρίζει ή άκόμη ώρισμένες δυνατές λογοτεχνικές άξίες του τόπου μας.

Αν ή αιτία είναι ή κακή σύνθεση της κριτικής επιτροπής, τότε τό πράγμα είναι πολύ παρήγορο, γιατί σημαίνει πως ή κοινή γνώμη έχει βαρύτητα και ή άπίχρησή της φτάνει ως τους άρμοδίους.

Αν όμως, ο μόνος λόγος της πρόσκαιρης ματαιώσεως της άπονομής των βραβείων είναι ή έλλειψη πιστώσεως, τότε εύχής έργο θά είναι να μη δοθούν ποτε, γιατί με την τωρινή σύνθεση της κριτικής επιτροπής, άσφαλώς τά λεφτά θά πάνε να βρούνε τά...λεφτά, και όχι τις πραγματικές άξίες.

ΔΕΝ ΞΕΡΟΥΝ ΕΛΛΗΝΙΚΑ...

Οι ratés του «Σήμερα», που βγήκαν να μάς διδάξουν ένα νέο ιδεοκρατικό σύστημα, την κατάργηση του Έλληνοκεντρισμού, θύλοντας πρώτοι αυτοί να δώσουν το παράδειγμα της Έλληνοσποκρωσίας, παύουν να γράφουν Έλληνικά και ταλαβουτούν μέσα σ' ένα νέο «γόνιμο πνευματικό χώρο».

Θέλετε το παράδειγμά τους; Ορίστε τι άλιεύσαμε από κάποιο σημείωμά τους: «Της μέχρι τούδε διανόησης— Έκπρόσωποι των γρούπων (θίλον να πούν γρουπες)—Μέσφ της διχτατορίας;— Η τραγωδία της ψυχής βγαίνει από στόματος κ.τ.λ.

Και ύστερα οι κύριοι αυτοί, που δέν ξέρουν Έλληνικά ακόμη καλά—καλά, έρχονται να μάς μιλήσουν για τα πρωτοποριακά ρεύματα της Εύρώπης και να κατακρίνουν τα «στεία Έλληνοκεντρικά πλαίσια».

Πόσο επιπόλαια σκεφτόμαστε, αλήθεια, έμείς οι Έλληνες...

«ΣΥΣΤΗΜΑ»

Ο κ. Μελάς έχει ένα σύστημα θανάσιο για νά άπαντά σ' όσους τον κατακρίνουν για την πολιτικοφιλολογικομαθητικοχρονογραφοαρθρογραφική τακτική του: Νά σιωπά. Όχι βέβαια από «τάκτ» πολιτισμένου ανθρώπου, αλλά από... σύστημα.

Έξηγούμεθα: Δέν άπαντά έπειδη δέν έχει καμμιάν ανάγκη να άπαντήσει. Τό έτι ή άπάντηση σέ ένα κατηγορητήριο—που τού γίνεται καθημερινά—είναι επιβεβλημένη από κάθε πολιτισμένο άνθρωπο, αυτό θέλει να τό άγνοή.

Κι' έτσι, άφίνει τούς τρελλούς να βγάξουν διαρκώς τα κάστανα άπ' τή φωτιά, ενώ αυτός άπλούστατα άρκείται στο να φωνάζη, έφ' όσον... πληρώνεται.

Συμβαίνει δηλαδή ότι και με τα γραμμόφωνα που όσο τα κουρτίξεις παίζουν κι' ακόμη, ότι με τής πλάκες, που αυτές σκορπούν την... ευθυμία γύρω τους ενώ οι ίδιες δέν αισθάνονται τίποτε!

Έννοούμεθα;

«ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΑΞΙΩΝ»

Εΐμαστε σύμφωνοι με τό μεγάλφωνο που προστέθηκε από τόν περασμένο μήνα στο λογοτεχνικό τύπο, για την αναθεώρηση τών άξιών που ζητάει. Δέν χωρίζει τις άντιλήψεις μας, παρά μιá μικρή μονάχα διαφορά: «Ότι ή «αναθεώρηση» πρέπει ν' άρχιση άπ' αυτούς που την ζητούν».

Αυτά, χωρίς βέβαιφ να άρπάξουν την ευκαιρία για να μάς άποσπάσουν την όμολογία, ότι ύπήρξαν ποτέ κι' αυτοί άξιες!

ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΤΟ «ΕΘΝΙΚΟ»

Στό προηγούμενο φύλλο μας ύποβάλλαμε στη διεύθυνση του Έθνικου μας Θεάτρου μερικά έρωτήματα, πιστεύοντας πως θά είχε την άβρότητα—άν όχι την ύποχρέωση—να μάς άπαντήσει.

Έπειδη όμως ως την ώρα αυτή, οι άρμόδιοι διευθυντές του Έθνικου, έκριναν περιττό ν' άσχολήθουν με τα έρωτήματά μας, τούς ύπενθυμίζουμε πως σύμφωνα με κάποιον Νόμο—που θάπρεπε να μην άγνοούσαν—την άπάντηση που τούς ζητάμε θά τούς την πάρουμε άργά ή γρήγορα, μόλις θελήσουμε να επικαλεσθόμε τόν άναφερόμενο Νόμο....

ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΜΕΛΟΔΡΑΜΑ

Ένα άλλο ζήτημα που έχρόνισε Κι', έδω πολύς θόρυβος, παχειά λόγια, μερικές βιαστικές άποφάσεις κι' ύστερα σιωπή!

Ωστόσο, μάς φαίνεται πως κάποιιοι άνθρωποί έχουν αναλάβει τούτο τό ζήτημα να τό φέρουν σέ κάποιο τέλος και μάλιστα γι' αυτή τή δουλειά άκριβοπληρώνονται.

Τότε λοιπόν, τι περιμένει τό «Δημοτικό μελόδραμα»; Τό κέφι τών κυρίων αυ-

τών; Έτσι θάνα, άφου ό κ. Μερκούρης έχει την άντίληψη πως προτού άρχισει να λειτουργή τό «Δημοτικό Μελόδραμα» θά πρέπει να γίνη και λίγο... «Βουβόδραμα», για να μη παραληφθούν τα εύκόλως έννοούμενα...

ΤΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΤΟΥ ΠΟΡΦΥΡΑ.

Στό προηγούμενο φύλλο μας γράψαμε ότι τό φιλολογικό μνημόσυνο για τόν αλλομόνητο ποιητή Πορφύρα θά γίνη στο Δ. Θεάτρο του Πειραιώς τό Μάρτη.

Τό μνημόσυνο θά γίνη χωρίς καμμιά άναβολή στα μέσα του μήνα με όμιλητή τόν ποιητή κ. Μαλακάση.

Η ήμερομηνία θά άναγγελθί άπ' τις Έφημερίδες.

Ο ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΜΑΣ

Ύπενθυμίζουμε στοδς νέους λογοτέχνες, ότι ή προθεσμία ύποβολής έργων για τό Φιλολογικό Διαγωνισμό μας λήγει την 31 Μαρτίου έ.έ. Καμμιά παράταση δέν θά δοθί. Δεπιτομέριες δημοσιεύθηκαν στο προηγούμενο φύλλο μας.

ΤΟ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ ΜΑΣ

Έπίσης και ή προθεσμία ύποβολής άπαντήσεων για τα έρωτήματα που θέσε τό «Ξεκίνημα» στους άναγνώστες του από τό προηγούμενο φύλλο του λήγει την 31 Μαρτίου.

Συνιστούμε ν' άπαντήσουν όλοι οι άναγνώστες μας.

ΕΙΔΗΣΟΥΛΕΣ

** Στην περίφημη Σχολή άνατολικών Γλωσσών, στο Παρίσι, άφιερώθηκαν τελευταία στην έδρα Νεοελληνικής, δύο μαθήματα για τό έργο του Πορφύρα. Τό ένα τό έκαμε ό γνωστός Γάλλος Έλληνιστής Αντρέ Μπραιπέλ, με θέμα την «έδση του Πορφύρα στη Νεοελληνική ποίηση» και τ' άλλο ό κ. Θφ. Καστανάκης, με θέμα «ό λυρισμός του Πορφύρα και οι Νεοέλληνες».

** Κάθε τέτοιαν έποχή (Άποκρηάς) στο Παρίσι γίνονται γιορτές του βιβλίου, όπου παρερίσκονται και οι διασημότεροι συγγραφείς της Γαλλίας. Οι συγγραφείς τών όποιων έκτίθενται τα βιβλία είναι ύποχρεωμένοι να... χαρίζουν έναν ώρισμένο αριθμό αντίτυπων τών βιβλίων των, χάριν τών... άπόρων φιλαναγνωστών.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Τό καλό και φιλοπόδοδο σωματείο της Ε.Φ.Ε. (Ένωσις Φίλων του Περιοδικου «Έβδομάς») διοργανώνει σειραν διαλέξεων για τούς νέους.

Στις διαλέξεις αυτές όμιλητές θά είναι οι καλύτεροι δόκιομοι λογοτέχνες μας και θά πραγματευόνται στα θέματά τους κάθε τι που θά άφορά τούς νέους.

Τό «Ξεκίνημα» θεωρεί ύποχρέωσή του να συστήση στους άναγνώστες του καθώς και σέ κάθε νέο να τις παρακολουθούν, γιατί θάχουν έξαιρετικό ένδιαφέρον.

ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΜΑΝΔΟΛΙΝΑΤΑΣ

Στις 18 Φεβρουαρίου δόθηκε στην αίθουσα του Κινηματογράφου «Καπιτόλ» ή πρώτη συναυλία μανδολινάτας του «Μουσικου Όμιλου Έρασιτεχνών Πειραιώς».

Η συναυλία αυτή έσημείωσε έξαιρετικήν έπιτυχία από πάσης άπόψεως. Ένα σύνολο άρτιο και μελετημένο μάς χάρισε λίγες άτολυστικές ώρες κι' άξίζει για την προσπάθεια αυτή τών νέων κάθε δίκαιος έτανος.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΕΥΘΥΜΑ

ΔΕΡΟΚΡΙΤΙΚΗ

Κάτω λοιπόν ή σοβαρότης... Θά καταπιαστούμε και λιγάκι με εϋθυμα θέματα, μά πάντα...φιλολογικά.

Κι' έχει τόσα και τόσα ή φιλολογία μας, πού δέν ξερεί κανείς πούθε νά πρωταρχίση!...

Τό «ΣΗΜΕΡΑ» αίφνης. Ένα περιοδικό πού ήθε πραγματικά νά συμπληρώση όλα τά κενά τών...βιβλιοπωλείων και τών περιπτέρων. Σωστός θρύλος είχε πληχθή ολόγυθα του από...προχθές.

Και ξάφνου έπεσε σάν μπόμπα. Κάτι άπάνω—κάτω σάν τις βέρθεσ πού οίγαν οι Γερμανοί κατά τόν Εϋρωπαϊκό πόλεμο στό Παρίσι. Με τη διαφορά πώς οι «ΣΗΜΕΡΙΝΟΙ» τις οίγουν στήν...διεθνή διανόηση!..

Τι σάς λένε αίφνης οι προγραμματικές τους άρχές;

1.—«Θά άντιμετωπίσουμε—λένε—τά σύγχρονα ζωτικά προβλήματα με την άνησυχία πού χαρακτηρίζει την εποχή μας, και μ' ένα βαθειά διεθνηστικό πνεύμα».

Αυτό πρέπει νά τό πιστέψουμε: Είναι γεγονός ότι στήν προσεχή διάσκεψη θά παρακαθήσουν οι «ταχιτικοί»—εχτάχτως μάλιστα ίσως νά παρακαθήσουν και οι έχταχτοι—συνεργάτες του «ΣΗΜΕΡΑ», με τόν Χίτλερ, με τόν Μακντόναλτ, με τόν Μουσσολίνι και μ' όλους αυτούς τους μικρούς, γιά νά τους «διδάξουν» «την άνησυχία πού χαρακτηρίζει την εποχή μας».

2.—Λένε:—«Πιστεύουμε στην άλληλεγγύη όλων τών λαών». Τά όσα του Μακαρίτη του Ούιλσον θά τρίζουν...Και ό Κουτενζόβε Καλλέρης, ό πατέρας της Πανευρώτης, θά δακρύση από ιερή συγκίνηση γιατί οι «ταχιτικοί» συνεργάτες του «ΣΗΜΕΡΑ» «θά παρακολουθήσουν με συμπάθεια την...προσπάθειά του».

Γιατί όχι!.. Όλα τά μεγάλα πνεύματα, στήν Ελλάδα γεννιούνται και άπ' αυτήν κατάγονται ό Όμηρος, ό Πλάτων, άκόμη και ό Ναπολέων—όχι ό κ. Λαπαθιώτης.

3. Έξακολουθούν: «Θά άσχοληθοϋμε ειδικότερα με την Ελλάδα (μην παραποιήσετε κ. Έλληνο) έναντιον καταστάσεων—μεταβολή πολιτεύματος—προσώπων—άποκατάσταση του Δελλαπατριόδη, Μιστριώτη, Βδελοπούλου. Και τούτο: ...«διότι κακώς μέχρι σήμερα δείξαμε μιά άμαρτωλή άνεγκτικότητα» κ.τ.λ.

Νομίζουμε πώς σήμερα είναι άργά νά προληφθή τό κακό, και είναι έγκλημα' «ένάντια στην άνθρωπότη» γιατί δέν μίλησαν τόσον καιρό, οι «ταχιτικοί» συνεργάτες του «ΣΗΜΕΡΑ».

4. Και τελειώνοντας: «Τήν Έλληνική τέχνη και διανόηση θά την άποσπάρουμε από τά στενά και στεία Έλληνοκεντρικά πλαίσια»: Ό Μελās π.χ. έξορία στήν Άνάφη, κι' άς μην έχει ό χριστιανός «ΙΔΕΑ», ό Ξενόπουλος στή Ζάκυνθο, ό Πικρός στή Σπιναλόγκα, και ό Δόξας θά παρακληθή νά πάη νά πάρη ένα «ούισκη στά... Γκράβαρα». Και έπειτα συνεχίει...

* *

Κι' έπειτα με ρωτούσε κάποιος άδαής, γιατί τό «ΣΗΜΕΡΑ» τυπώθηκε σέ 85.000 φύλλα. Μά ένα τέτοιο περιοδικό, με τέτοιες άρχές, στον Θεό σας, είναι νά μην κυκλοφορήση σέ τέτοιον αριθμό;

Έγώ μάλιστα προσωπικάς, είμαι της ιδέας πώς πολύ γρήγορα θά ύποχρεωθή νά κινή άνατύπωση...

Στάς Εϋρώπας τό περίμεναν σάν δεύτερο Μεσσία. Πάνω από 19.999 τηλεγραφήματα ρωτούσαν γιά την ήμερα της έκδόσεός του, και φρόντιζαν νά τό έξασφαλίσουν. Από τη Σιγκαπούρη μονάχα, όπωσ μοϋλεγε κάποιος φίλος μου τηλεγραφικός διαομεύς—κι' έχω κάθε λόγο νά τόν πιστεύω—, έστειλαν σέ μιά μέρα 606, σέ κάποιον άπ' τούς «ταχιτικούς» συνεργάτες του. Σκεφτήτε!

Έχετε ύπ' όψει σας τις προγραμματικές του άρχές;. Δέν είναι και μικρό πράγμα, διάβολε!..

«Πιστεύουν στην άλληλεγγύη όλων τών λαών οι άνθρωποι» και... «ειδικότερα γιά την Ελλάδα...», άστα!

Έχει πει κάποιος: «Η τρέλλα και ή μεγαλοφυία χωρίζονται από ένα σκαλοπάτι».

Ένας άλλος ειπε: «Η τρέλλα δέν πάει στά βουνά».

Κι' εγώ προσθέτω:

«Ζητήσατε την...Γυναίκα!».

ΣΤΕΦ. ΣΤΑΝ.

ΕΠΙΣΗΜΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ.κ. Άλκην Θρύλον. Διαβάστε τά ποιήματα του κ. Κ. Ούδραν ή Εάν γνωρίζετε Γαλλικά διαβάστε τόν Σπίς στό πρωτότυπο. Ός γνωρίζετε, οι μεταφράσεις, δέν είναι πάντοτε πιστές. Κ. Ούδραν. Η δισις π. Θρύλου είναι 75.000.000—Ν.Χ. Μποφιδόη. Η Άθηνά βαβαλιέψασι τόν «Όνον» σας άχετο άπιοϋσα. Φαίνεται ότι ειςθε άδρανής. Τι νά σάς κάνουμε; Σύν Άθηνά και χείρα κίνει... Χάρη Σταματίου. Διαβάστε Πατανικολάου. Αποφεύγετε πρὸς τό παρόν νά γράφετε μυθοστορήματα, γιατί είναι τό πιο δύσκολο είδος. Αποδείξη ή «Ρόζα Λαμπίρη». Ρένον Έλληνα. Διαβάστε τά έργα του κ. Νίκβα γιά νά συμπληρώσετε τή μόρφωσή σας. Δ. Πηνιάτογλου. Και σέ σάς τό ίδιο. Ένωσιν Νέων Λογοτεχνών. Η Άστυνομία ευρίσκει επί τά ίχνη σας. Ντόλην Νίκβαν. Σας βοήκαμε την κατάλληλη θέση. Περάστε άπ' τή γραφεία μας.

ΕΥΘΥΜΕΣ ΕΙΔΗΣΟΥΛΕΣ

* * * Απολίσθη τό έξώφυλλο του περιοδικού «Λόγος». Κατόπιν τούτου δέν γίνεται λόγος περί της έκδόσεός του.

* * * Απολίσθησαν οι 10 άναγνώσται του «Σήμερα». Ό εϋρών παρακαλείται νά κρατήση τούς άναγνώστας και νά μās επιστρέψη τό «Σήμερα». Μās είναι άναγκαίον.

* * * Πέντε χορίσια από ένα Κολέγιο άπήγαγον τόν κ. Ντόλην Νίκβαν. Έγνώσθη ότι κ.αθ' ήν ώραν άπήγετο εφώνασε: «Κυρία μου!..»

* * * Άνευρέθησαν έντός αυτοκινήτου κριτικά του κ. Μελā γιά τά έργα του κ. Φορτούνιο.

* * * Ό κ. Ίψεν, εις τελευταίαν του μετεμψυχικήν εμφάνισιν, εδήλωσεν ότι ό μόνος γνήσιος άντιπρόσωπος του έν Ελλάδαδι είναι ό κ. Δ. Κ. Εϋαγγελίδης.

* * * Πολλοί συγγραφείς εδήλωσαν ότι είναι φουτουρισται. Ό κ. Καβάρης εδήλωσε ότι δέν είναι τοιούτος. Ό κ. Λαπαθιώτης ειπε ότι είναι.

* * * Ό κ. Μανώλης Καρελλάς εδήλωσε ότι δέν πρόκειται νά ξαναγράψη θεατρικό έργο. Κατόπιν τούτου τά θέατρα σηματοστολιστηκαν επί οκταήμερον. Λιτανεία έγιναν εις όλην την Ελλάδα.

* * * Ό Κλ. Παράσχος ή «28 τραγούδια δικά μας και ξένα» εφόρσε μονύelon. Συλλυπούμεθα και τούς δύο βαθύτατα.

* * * Αναγγέλλονται δύο νέαι έκδόσεις: ή «Νέα Μαγειρική» ύπό του κ. Σπύρου Μελā και ή «Νέα Ίδεα» ύπό του κ. Τσελεμεντέ. Συλλυπούμεθα τόν κ. Σαλίβερν.

* * * Ό κ. Τ. Παπατσώνης, άναγνώστας τό τελευταίο ποιήμα του άπηγγονίσθη. Συγχαίρομε τούς οικείους του.

* * * Ό κ. Μαρινέτι ένηγαλίσθη και έφίλησε τόν κ. Φ. Γιοφύλλην. Άμφότεροι εδηλητηριάσθησαν. Συλλυπητήρια και δώρα δέχεται ή Δ'νις Γεωργιάδου.

* * * Η Δ'νις Νευσικά Γεωργιάδου εδήλωσε ότι δέν είναι λογοτέχνης αλλά ζωγράφος. Κατόπιν τούτου, όλοι οι ζωγράφοι εζήρυσαν άπεργίαν. Έξ άλληλεγγύης άπήγγησαν και οι έλαιοχρωματισται Άθηνών, Πειραιώς και Περισύρων, μη έξαιρουμένων οϋδ' αυτών του Χαλανδρίου.

ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΩΝ

—Πού είναι ό κ. Μελαχρονίδης;
—Πίσω άπ' τόν «Κύκλο»... του Μονέλου του.

ΧΡΥΣΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΑΔΑΜΑΝΤΑΣ

ΑΡΧΑΙΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

παντός είδους ώρολόγια, παλαιά άσήμια,
εικόνες Βυζαντινές, παντός είδους νομίσματα
Καποδίστρια (Φοίνιξ), αγοράζω με άνωτέρας
τιμής όλων τών άλλων καταστημάτων.

“Οστις μής πωλήση τὸ χρυσοῦν του ώρολό-
γιον, άναλαμβάνομεν τήν τοποθέτησιν τής
μηχανής του εις νικέλινα κασσέ.

Μή πωλήσητε τὰ κοσμήματά σας προτου̐ με
έπισκεφθῆτε και τούτο προς συμφέρον σας.

ΧΡ. Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΩΡΟΛΟΓΟΠΟΙΟΣ - ΧΡΥΣΟΧΟΟΣ

ΕΥΠΟΛΙΔΟΣ & ΑΘΗΝΑΣ 56

══════════(ΕΝΑΝΤΙ ΔΗΜ. ΘΕΑΤΡΟΥ)══════════

